

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ
МИНИСТРЛІГІ**

ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

ShT 5202 ШЕТЕЛ ТІЛІ (КӘСІБИ)

6M020700-Аударма ісі
магистратура мамандығы бойынша

2 кредит

Алматы 2017

Алғы сөз

1 Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті **ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ЕНГІЗГЕН**

2 ШКІР ЖАЗҒАНДАР: Ермағамбетова А.С., ф.ғ.к, доцент, Абылай хан атындағы ҚазХҚжӘТУ, Загидуллин Р.З. ф.ғ.д, ҚБТУ профессоры

3 Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 05.07.2016 жылғы № 425 бұйрығымен **БЕКІТІЛГЕН ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН**

4 Типтік оқу бағдарламасы 6М020700-Аударма ісі магистратура мамандығы бойынша типтік оқу жоспарына сәйкес әзірленген

5 2016 жылы «4» шілдеде Республикалық оқу-әдістемелік кеңестің мәжілісінде **ҚАРАСТЫРЫЛҒАН. № 11 Хаттама**

МАЗМҰНЫ

1. Түсінік хат. Пәннің мақсаттары мен міндеттері
2. Пәннің мазмұны
3. Нәтижелі коммуникативті әрекет түрлеріне қойылатын талаптар. Бағалау критерийлері мен деңгейлері
4. МӨЖ үлгі тапсырмалары
5. Ұсынылатын әдебиет

ТҮСІНІК ХАТ

Аталмыш типтік оқу бағдарламасы «Шетел тілі (кәсіби)» пәні бойынша Қазақстан Республикасы жоғары оқу орындарының 6M020700-Аударма ісі мамандығы бойынша магистрлерді даярлау үшін әзірленген.

Теңдесіз халықаралық қарым-қатынасты дамытуда тілдің мәдениетаралық қарым-қатынастың ықпалды құралы ретінде басым болуы шет тілдік білім беру жүйесінің дамуын ынталандырды. Осы жағдайда, шет тілдік білім заманауи маманының кәсіби біліктілігінің міндетті құрамдас бөлігі ретінде есептеліп, заманауи көпмәдениетті әлем жағдайында басқа лингвомәдени ортаның өкілдерімен өзара түсіністікке және өзара қарым-қатынасқа қол жеткізуге қабілеті бар жаңа формациядағы мамандарды даярлау үшін тиімді тәсілі ретінде танылды [1].

Бұл мәселелер, жаһандану контексті мен мәдени динамикасына байланысты қазіргі заманғы маманның әлемдік кәсіби кеңістікте бағдарлай алу қабілетін қалыптастыруды болжайды. Бұл мақсатқа қол жеткізуді қамтамасыз ететін бірден бір құрал ретінде мәдениетаралық қарым-қатынас, яғни әртүрлі мәдениет өкілдері арасында өзара әрекеттестік болып табылады. Өзге лингвомәдени орта өкілдерінің менталитеті мен мәдениетіне үйлесімді қосылу, олардың мінез-құлық, стереотипі мен нормаларына сәйкес сөйлеу **мәдениетаралық коммуникативті компетенция (МКК)** қалыптастырудағы перманенттік қабілеті – қазіргі заманғы маманға қойылатын аса маңызды талаптарының бірі. Мәдениетаралық коммуникативті компетенция, жанасқыштық пен төзімділік негізінде, маманды кәсіптік ұтқырлыққа, өмірдің ауыспалы жағдайларына дайындауға, әлемдік жетістіктер стандарттарына бейімделуге, өзін-өзі кәсіби жетілдіру мүмкіндіктерін арттыруға негіз болады.

С.С. Құнанбаеваның когнитивті лингво-мәдениеттану әдіснамасы мен мәдениетаралық коммуникация теориясы мәдениетаралық коммуникативті компетенцияны қалыптастыруда әмбебап ғылыми-теориялық платформасы болып табылады. Шет тілдік білім беру когнитивті лингво-мәдениеттану теориясының әдіснамалық платформасын қалыптастыратын мәдениетаралық коммуникация теориясы шет тілдік білім беру үрдісін модельдеуді инновациялық тәсілмен қамтамасыз етеді, оқытуда түпкілікті нәтижеге қол жеткізу үшін үштұғырлы тіл саясаты жағдайында халықаралық деңгейге бейімделген отандық тілдік білім беру моделін құрайды және де білім беру процесін ұйымдастыру практикасын айтарлықтай өзгертеді.

Ұсынылып отырған оқу бағдарламасы «Шетел тілі (кәсіби)» пәні бойынша 6M050600 – Аударма ісі мамандығына арналып, Типтік оқу жоспарында бекітілген сағаттар есебіне сәйкес құрастылған.

Аталмыш бағдарлама, халықаралық тілдік білім беру моделі Қазақстан Республикасының ұлттық стандарттарына бейімделудің нәтижесі болып табылады және ол келесі қағидаларға сүйенеді:

– оқыту стратегиясы мен тактикасын анықтай отырып өз жиынтығында

жалпы оқу процесіне және оның жекелеген құрамдас бөліктеріне (мақсаттары, мазмұны, оқыту әдістері, технологиялар, оқыту құралдары) қойылатын талаптары мен біртұтас білім беру парадигмасы қалыптастыратын базалық негіздерін құрайтын когнитивтік, концептуалдық, коммуникативтік, лингвомәдени, әлеуметтік-мәдени, рефлексивті дамыту **әдіснамалық қағидалары**;

– компетенцияға негізделетін тілдік білім беру және оның түпкілікті нәтижесі сапасын бағалауы;

– коммуникативті-функционалдық бағыты;

– пән мазмұнын деңгейлік жіктелімдері және белгіленген стандартталған типтік деңгейлер бойынша тілді оқыту және меңгеру нәтижелерің түпкілікті көрсеткіштері;

– салалар, тақырыптар, тақырыпшалар және типтік қарым-қатынас жағдайлардан тұратын когнитивті лингво мәдени кешендер ретінде пән мазмұнын ұсынуы;

– өзге лингвомәдени ортаның өкілдерімен өзара қарым-қатынас құру қабілеті ретінде танылатын мәдениаралық коммуникативті компетенцияны қалыптастыруда тілдік компетенцияны бағалау өлшемі мен параметрлер шкаласының өңделгені және оның негізінде тілді меңгеру бірыңғай бақылау механизмінің енгізілгені [2].

Мәдениетаралық коммуникативті компетенция құрылымы білім беру компетенциясының сипатын көрсетеді және күрделі жеке бас компоненттер жиынтығымен қоса, туған және өзге елдің мәдениетін білу, өз білімдерін тәжірибеде қолдану қабілеттілігі мен дағдылары, сондай-ақ тұлғаның жеке қасиеттер жиынтығы білімін, біліктілігі мен қабілеттілігін асыруға ықпал ететін, сонымен қатар, өзге мәдениет өкілдерімен өзара қарым-қатынас құру барысында практикалық тәжірибеде пайдалану. Мәдениетаралық коммуникативті компетенция шетел тілін және мәдениетін үйрену барысында білім беру компетенциясы болып табылады. Мәдениетаралық коммуникативті компетенцияны қалыптастыру кезінде нақты шындық нысаны болып өзге мәдениет өкілдерімен өзара қарым-қатынас құру процесі саналады.

Мәдениетаралық коммуникативті компетенция құрамы мынадай субкомпетенциялар жиынтығымен анықталады:

– магистранттың өз мәдениеті негізінде ұлттық тілдік сана және оның менталитетінің лингво-мәдени көрінісі ретінде бастапқы "ғаламның концептуалды бейнесін" қалыптастыратын *лингво-мәдени субкомпетенция*;

– магистранттың өзге лингво ортаның тұжырымы мен өмір-салты негізінде "қосымша когнитивтік сана" құрайтын және оның когнитивтік жүйесінде өзге орта өмірі және тілі туралы біліммен байланысты "қосымша конструкция - білім" моделін қалыптастыратын *әлеуметтік-мәдени субкомпетенция*;

– *дискурсивті субкомпетенция* мәтіндерді қабылдау процесінде (қайта кодтау) кәсіби тезаурусты түсіндіруге және қолдануға арнайы қалыптасқан

дағдылар жүйесі, коммуникативтік тапсырмаларды шешуге бағытталған композициялық рәсімделген, тұтас және аяқталған сөйлеу туындысына тілдік материалдарды ұйымдастыру;

– тілдің ажырамас бөлігі ретінде таным және ойлау үрдісінің қалыптасуын қамтамасыз ететін *когнитивтік субкомпетенциялар*.

Когнитивтік субкомпетенциясының қалыптасқаны когнитивтік құрылымда менталды жиынтық ретінде көрінеді, олар арқылы адам бүкіл қоршаған әлемді танып, жалпылама жасанды емес, табиғи тілде сөйлейтін адам ретінде онымен өзара қарым-қатынаста болады, әлеуметтік санаттағы қоғамның менталитетіне негізделген ұжымдық сананы бейнелейді;

– кәсіби қызметіне тікелей байланысты барлық сөйлеу және коммуникативтік қызмет аспектілерінде арнайы кәсіби терминологиясын шетел тілінде меңгеруді білдіретін *кәсіби бағытталған*;

– кәсіби және академиялық қарым-қатынас жағдайларда терминдерді шетел тілінде еркін қолдануды білдіретін *кәсіби негізделген*;

– кең ауқымды кәсіби-маңызды және ғылыми мәселелері бойынша полемикалық және аргументациялық дискурс құру қабілеті мен іскерлігі ретінде қарастырылатын *кәсіби бейімделген субкомпетенциялар* [2].

Пәннің мақсаты мен міндеттері

Ұсынылған типтік оқу бағдарламасы бойынша оқу деңгейі *жалпыеуропалық C2 LSP* деңгейіне сәйкес бейімделген ұлттық деңгейлік үштұғырлы тілдерді оқыту моделі бойынша **базадан жоғары стандартқа (IV ұлттық стандарты –IV-ҰС)** қол жетуі тиісті.

Курстың басты **мақсаты** білім алушылардың **мәдениетаралық коммуникативтік компетенцияны қалыптастыру**, және оның құрамдас бөлігі ретінде, халықаралық кәсіби ортаға интеграциялануға және кәсіби шетел тілін мәдениетаралық, ғылыми және кәсіби қарым-қатынас құралы ретінде пайдалануға мүмкіндік беретін кәсіби негізделген мәдениетаралық коммуникативті компетенцияны қалыптастыру. Шетел тілі (кәсіби) курстың **міндеттері**:

– кәсіби саладағы терминологиялық аппаратты кеңейту, тілдік қабілеттілік пен сөйлеу дағдыларының тізілімін ұлғайту, сондай-ақ сан алуан мәдениеттер мен өркениеттер туралы білімін ұлғайту;

– тілдік құралдары нақты салада, төтенше жағдайларда, кәсіби қарым-қатынас шарттары мен міндеттеріне байланыстырып сәйкестендіру қабілеттілігін дамыту;

– іздеу, талдау, синтез жасау, оның себеп-салдарлық байланыстыру, жүргізілген зерттеу деректерін жүйелеу және дәлелдеу, сонымен қатар деректер көздерін табу және оларды жеке және мағыналық жағынан қайта өңдеу (арнайы ғылыми мәтіндер баяндау, аннотация жасау және реферат жазу) дағдыларын жетілдіру;

– ғылыми-практикалық қызмет саласындағы халықаралық ынтымақтастық және мәдениетаралық қарым-қатынасты іске асыру.

Пәнді меңгеру нәтижесінде білім алушының қалыптасатын **компетенциялары:**

– тілі оқытылатын елдердің қарым-қатынастағы моральдық-этикалық нормаларын әлеуметтік-мәдени аспектілері мен ұлттық бірегейлікті қамтамасыз ету;

– қазіргі заманғы технологияларды қолдана отырып, іздеу, өңдеу және ақпаратты талдау секілді библиографиялық жұмысын жүргізу;

– қойылған мақсатқа сәйкес, кәсіби қарым-қатынас саласы шеңберінде шет тілде баспа, дыбыс-бейне көздерінен алынған әртүрлі ақпараттарды өңдеу;

– тиімді, даусыз қарым-қатынасқа қол жеткізу мақсатында ана тілі және шетел тілі мәдениетіндегі кәсіби тезаурустардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын ажырата білу;

– біреудің көзқарасын бағалау, ынтымақтастыққа ұмтылу, келісімге қол жеткізу, бірнеше көзқарас пен пікірлер бар жағдайда жалпы бір мәмлеге келу;

– өзгертпелі жағдайға бейімделу, жинақталған тәжірибені қайта бағалау, өз мүмкіндіктерін талдау;

– өзінің кәсіби қызмет салдарын бағалау кезінде және әлеуметтік маңызды жобалар жүзеге асыруда құқықтық және этикалық нормаларды пайдалану;

– кез келген саладағы халықаралық қатынастар және әлемдік саясат және өзге тақырыптағы баспа және электронды көздерден алынған ақпараттарды өз бетімен пайдалану дағдыларын меңгеру және т. б.

Пәннің **академиялық** компоненті келесіні қамтиды:

– мамандығы бойынша жазбаша және ауызша түпнұсқалық ғылыми, ғылыми-танымал және публицистикалық мәтіндердің функционалдық ерекшеліктерін тану;

– зерттеу және жобалық жұмыстарын ұйымдастыруда және ұжымдық жұмысты басқаруда әртүрлі логикалық операцияларды (талдау, жинақтау, белгілеу, себеп-салдарлық байланыстарды, дәлелдеу, қорыту және шығару, баяндау) қалыптастыру;

– әртүрлі көлемді және жанрлы мәтіндер негізінде оқудың түрлі стратегияларын үйрету;

– заманауи ақпараттық технологияларын қолдана отырып, публицистикалық, ғылыми-танымал, ғылыми мәтіндердің негізгі мазмұнын қажетті дәрежеде компрессия жасап, сыни түсіндірумен қисынды және байланысты жазбаша түрде жеткізу;

– практика негізінде серіктестердің жалпы, кәсіпкерлік немесе академиялық мәдениетінің ерекшеліктерін ескере отырып ғылыми, академиялық және кәсіби қарым-қатынас мақсатында ауызша және жазбаша коммуникация жүргізу;

– дәрістерді конспектілеу жолдарын үйрету (жалпыға белгілі қысқарту түрлерін қолдану, диаграммалар, блок-сызба және т.б.);

– академиялық презентация форматында көпшілік алдында сөйлеу дағдыларын қалыптастыру;

– магистранттың "академиялық сөздігін" меңгеру және кеңейту, яғни жазбаша түрде - эссе, мақала, есеп, ресми хатқа тән ресми және ресми емес стильдегі лексиканы, сондай-ақ ауыз екі сөйлеу жағдаяттарында пайдалануды талап ететін ресми стильде, мысалы, баяндама оқу, ғылыми конференцияда сөз сөйлеуде қолданылатын лексиканы игеру;

– академиялық жазу (рецензия, негіздеу, ғылыми-бап, графикалық ақпараттарды сипаттау және талдау, академиялық эссе) дағдыларын меңгеру.

Оқыту технологиялары

«Шет тілі (кәсіби)» курсы оқыту барысында жоспарланған нәтижелерге қол жеткізу үшін магистранттардың болашақ кәсіби қызметін модельдеу үшін төмендегі білім беру технологиялары пайдаланылады: кәсіби қарым-қатынасқа тән жағдаяттар; компьютерлік телекоммуникация арқылы жүргізген шетел тілінде пікірталастар мен семинарлар; ғылым және саясат қайраткерлердің көпшілік алдында сөйлеуі, сұхбат және әңгімелесу; пікірталас; дөңгелек үстелдер; пресс-конференция; жобалық жұмыстар; кейс-технологиялар; электрондық деректер базасын құру; портфолио; екіжақты бейне-телеконференциялар; эссе жазу, тезистер, баяндамалар, мәтіндер, пікірлер, аннотациялар, ғылыми мақалалар және т.б.

Нақты жоғары оқу орны әзірлеген магистранттардың өзіндік жұмысы туралы Ережеге сәйкес *магистранттардың өздік жұмысының (МӨЖ) ұйымдастырылуы* реттеледі. МӨЖ тарсырмаларын жобалау кезінде кәсіби міндеттерді шешу жобалық жұмыстары арқылы білім алушылардың кәсіби маңызды біліктіліктері мен дағдыларын қалыптастыруға аса назар бөлінеді.

АКТ талаптарына сәйкес курстың негізгі оқу форматына:

– аудиториялық сабақтар;

– магистранттардың өзіндік жұмысы (эссе жазу, аннотация, баяндама, тыңдау, әртүрлі аудиожазбалар, фильмдер көру, Интернетте ағылшын тіліндегі сайттар және интерактивті компьютерлік бағдарламалармен жұмыс жасау);

– оқытушы басшылығымен магистранттардың өзіндік жұмысы (силлабус бойынша тапсырмаларды орындау үшін білім алушыларға кеңес беру) жатады.

Пәннің пререквизиттері: аталмыш курс базалық және кәсіби-бағытталған шетел тілі сабақтары барысында қалыптасатын дағдылар мен компетенцияларға негізделген.

Пәннің кореквизиттері: арнайы мамандандырылған шетел тіліндегі пәндер.

Пәннің постреквизиттері: курс барысында қалыптасқан білік пен дағды, ғылыми-педагогикалық практика, кәсіби жоба мен ғылыми диссертация сәтті өту үшін және келешек кәсіби қызметі жүзеге асуы үшін негіз болып табылады.

Ұсынылып отырған 6M020700- Аударма ісі магистратура мамандығына арналған бағдарлама негізінде жоғары оқу орындарының кафедралары нақты оқу орнында тіл оқыту ерекшеліктерін ескере отырып оқу бағдарламалар, когнитивті лингво мәдени кешендерді (КЛК) және оқу құралдарын әзірлей алады.

ПӘННІҢ МАЗМҰНЫ

Оқытылатын материалдардың тақырыптық бөлімдері мен мазмұны ақпарат алмасу мен ғылыми-зерттеу және техникалық прогресті дамытуға негізделген халықаралық жобаларды ұйымдастыру мақсатында білім алушының академиялық (ғылыми), кәсіби-бағытталған қарым-қатынастарын жүзеге асыру дағдылары мен тәжірибесін қалыптастыруға және дамытуға бағытталған.

Пәннің тақырыптық жоспары

Жоғары базалық стандарт деңгейінің пәндік мазмұны (IV ұлттық стандарт – IV-ҰС) когнитивті лингво мәдени кешендер бойынша (КЛК) ұйымдастырылады, олардың компоненттік құрамы мыналарды қамтиды:

- осы деңгейдегі оқыту мазмұны көрсететін қарым-қатынас саласы;
- аталмыш салада қарым-қатынасты іске асыратын коммуникация тақырыптар мен тақырыпшалар жиынтығы;
- типтік қарым-қатынас жағдаяттары.

Қарым-қатынас саласы I: АУДАРМА ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ ҒЫЛЫМИ ЗЕРТТЕУ ПАРАДИГМАСЫНЫҢ ОБЪЕКТИСІ РЕТІНДЕ

Тақырып 1. Қазіргі заманғы аударматану міндеттері

- 1) Когнитивті аспект.
- 2) Прагма-функционалды аспект.
- 3) Мәдениетаралық коммуникативті аспект.

Тақырып 2. Аударманы пәнаралық тәсіл тұрғысынан зерттеу

- 1) Аударматану мен әдебиеттану.
- 2) Аударматану және когнитивті лингвистика.
- 3) Аударматану және дискурс теориясы.

Тақырып 3. Тіл аралық өзгертулер теориясы

- 1) Трансформация және деформация.
- 2) Аударма тіл аралық трансформация процесі ретінде.
- 3) Трансформация және тіл аралық асимметрия қатысы.

Тақырып 4. Трансформациялық операциялар типологиясы

- 1) Тілдік деңгейлерге негізделген трансформациялық операциялар типологиясы.
- 2) Логикалық-семантикалық категорияға негізделген трансформациялық операциялар типологиясы.

3) Прагматикалық және шартты өзгертулерге негізделген трансформациялық операциялар типологиясы.

Қарым-қатынас саласы II: АУДАРМА ЖӘНЕ МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ КОММУНИКАЦИЯ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Тақырып 1. Аударма баламасы мәселелері.

- 1) Аударманың лингвистикалық негіздер мәселесі.
- 2) Эквиваленттілік - аударманы бағалау өлшемі ретінде.
- 3) Трансформацияның адекваттылығы және орындылығы.

Тақырып 2. Аударма көптігі - аударма теориясының категориясы ретінде.

- 1) Аударма көптігінің түрлері.
- 2) Түпнұсқа мен аудармалар арасындағы байланыс.
- 3) Аударма көптігінің түпнұсқасының бейнелі- ұғымдық әлемін кеңейту.
- 4) Аударма көптігіндегі аударма шешімдерінің ұқсастығы.

Тақырып 3. Тіл аралық асимметрия. "Аудармашының жалған достары"

- 1) Тіл аралық асимметрия құбылыстар типологиясы. Нақты диалексемалар және ықтимал диалексемалар (псевдоаналогизмалар).
- 2) Тіл аралық асимметрия типологиясының логикалық негіздері.
- 3) Айқасу және тіл аралық асимметрияның қайта бөлісуі.

Тақырып 4. Аударма процесі кезіндегі тілдер арасындағы қарым-қатынас мәдениетаралық коммуникация факторы ретінде

- 1) Мәдениетаралық коммуникацияның лингво мәдениеттану негіздері аударманың интерпретациялық платформасы ретінде.
- 2) Ауызша және жазбаша коммуникация жанрларындағы мәдениетаралық айырмашылықтар кәсіби халықаралық қатынастарындағы кедергі көздері ретінде.

Тақырып 5. Гипермәтіндік және дискурсивті тәсіл - мәдениетаралық қарым-қатынастардағы лингвистикалық аспектілер ретінде

- 1) Бірнеше тілдердегі дискурстың мәдени-негізделген айырмашылықтар мәнін көрсету.
- 2) Салалық дискурсты типтеу және модельдеудегі лингво, элеуметтік және прагматикалық негіздер.
- 3) Ресми мәдениетаралық қатынастардың негіздері, ресми дискурстың лингво-прагматикалық сипаттамасы және типологиясы.

Типтік қарым-қатынас жағдаяттарының үлгісі

Қарым-қатынас саласы I: АУДАРМА ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ ҒЫЛЫМИ ЗЕРТТЕУ ПАРАДИГМА ОБЪЕКТІСІ РЕТІНДЕ

Тақырып 1: Қазіргі заманғы аударматану міндеттері

- 1) Когнитивті аспект.
- 2) Прагма-функционалды аспект.
- 3) Мәдениетаралық коммуникативті аспект.

Ұсынылатын тақырыптар кәсіби-бағдарланған тапсырмаларды шешу мақсатында кәсіби-бағдарланған мәдениетаралық коммуникация қатысушысын медиатор ретінде мәдениетаралық коммуникацияның субъектісін қалыптастыруға, сондай-ақ АКТ арқылы кәсіби бағытталған коммуникативтік дағдыларын келесі ақпараттық және коммуникациялық технологиялар арқылы қол жеткізуге болады: кәсіби коммуникацияға тән жағдаяттар; компьютерлік телекоммуникация арқылы жүргізген пікірталастар мен семинарлар; көрнекті қоғамдық-саяси және ғылым қайраткерінің көпшілік алдында сөйлеуі, олармен әңгімелер мен сұхбаттар; дебат; дөңгелек үстелдер; пресс-конференция; жобалық жұмыс; кейстік технология; электрондық деректер базасымен жұмыс істеу; портфолио құру; G-global форматындағы екіжақты бейне-телеконференциялар және т. б.

Кәсіби бағытталған мәдениетаралық коммуникацияның *ауызша формасын* дамыту үшін үлгі ретінде келесі типтік жағдаяттарды талқылау ұсынылады:

1) «Қазіргі заманғы аударма теориясының мәселелері» тақырыбы бойынша дөңгелек үстел өткізу. Кездесуге қатысушылар қазіргі заманғы аударматану саласының даму үрдісі мен жолдарын айқындап, оның бүгінгі күн проблемаларын анықтауға тырысады.

2) Этикалық лингвоэкология мәселелері мен аударманы бағалау категориясының экологиялық құрамдас мәселелеріне арналған "Ғылымдар қиылысындағы тіл экологиясы" Discussion Panel жүргізу. Конференцияда тіл экология, түрлі коммуникативтік ортадағы дискурс және мәдениет, қазіргі заман оқырманының әдеби ландшафты, сондай-ақ экология және шектес ғылымдар саласындағы танымдық модельдеу мәселелері талқыланды.

3) Кәсіби аудармашылармен сұхбат жүргізу, олардың кәсіби қызметінің құпиясын білу. Жүргізуші қазіргі кезеңде аударма жұмысындағы кемшіліктер мен артықшылықтар мәселесін көтеріп, аудармашы мамандығының шығармашылық сипаты мен мамандықты таңдауға әсер ететін факторларын талқылайды.

4) Қазіргі заман өзекті мәселелері бойынша баспасөз мәслихатын өткізу. Филологтар мен лингвисттер қазіргі заманның тіл дамыту мәселерін және компьютер аудармасының артықшылықтары мен кемшіліктерін айқындап, мысал келтіріп, оған баға береді. Журналисттерді компьютер аударма жүйелері дамыуының лингвистикалық теория қалыптасуына ықпалы қызықтырады.

5) Аударма - жанама байланыстағы әлеуметтік лингвомәдени коммуникация немесе «Тілдік және әлемнің этникалық топтарының тұжырымдамалық суреті - мәдениет компоненттері» жобаларын ұсыну.

Кәсіби бағытталған мәдениетаралық коммуникацияның *жазбаша формасын* дамыту үшін үлгі ретінде келесі типтік жағдаяттарды талқылау ұсынылады:

- 1) «Әлеуметтік лингвистикалық проблемалар аударма теориясына жүгіну арқылы шешіледі» немесе «Әлеуметтік реалияларды аудару қиындықтары» тақырыптарына дәлелдемелі эссе жазу;
- 2) «Аударма теориясы мен лингвистиканың мүмкін болар дифференциациясына күмән негізі неде?» тақырыбында «Аударма теориясы пәнаралық мәртебесінің қалыптасуына алғышарт» атты ғылыми семинарға арналған блиц-баяндама дайындау. Зерттелуші проблеманың мәнін ашу; әртүрлі көзқарастарды мысалға келтіріп, өз ойын сипаттау.
- 3) Мемлекет шеңберінде аударма тәжірибесі, дидактика, сын-пікір, әдістеме, теориядағы өзекті мәселелер жайлы БАҚ аясында алдын-ала құлақтандыраар пресс-релиз дайындау. Ол міндетті түрде жоспар, идея және болашаққа арналған жоспардан тұруы қажет.
- 4) Лингвисттерге арналған «Translation Directory» порталында «Some Images and Analogies about Translation» атты мақалаға аннотация жазу (<http://www.translationdirectory.com/article346.htm>).
- 5) Орыс авторы А.С.Пушкиннің сөзіне талдау түрінде жазылған «Аудармашылар – ағартушылықтың пошта аты» атты мақалаға сын-пікір жазу. Сол заманғы қауым мен қазіргі заманғы қоғам бұл ұғымды қалай түсінетінін анықтау.

ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС САЛАСЫ II: БАЛАМАЛЫҚ, АДЕКВАТТЫЛЫҚ, АУДАРМАЛЫҚ

Тақырып 1. Аударманың эквиваленттілік проблемасы

- 1) *Аудармалық проблеманың лингвистикалық негіздері.*
- 2) *Аударманың бағалаушылық сыны ретіндегі эквиваленттілік.*
- 3) *Трансформацияның адекваттылығы мен бүтіндігі.*

Ұсынылатын тақырыптар кәсіби-бағдарланған тапсырмаларды шешу мақсатында кәсіби-бағдарланған мәдениетаралық коммуникация қатысушысын медиатор ретінде мәдениетаралық коммуникацияның субъектісін қалыптастыруға, сондай-ақ АКТ арқылы кәсіби бағытталған коммуникативтік дағдыларын келесі ақпараттық және коммуникациялық технологиялар арқылы қол жеткізуге болады: кәсіби коммуникацияға тән жағдаяттар; компьютерлік телекоммуникация арқылы жүргізген пікірталастар мен семинарлар; көрнекті қоғамдық-саяси және ғылым қайраткерінің көпшілік алдында сөйлеуі, олармен әңгімелер мен сұхбаттар; дебат; дөңгелек үстелдер; пресс-конференция; жобалық жұмыс; кейстік технология; электрондық деректер базасымен жұмыс істеу; портфолио құру; G-global форматындағы екіжақты бейне-телеконференциялар және т. б.

Кәсіби бағытталған мәдениетаралық коммуникацияның *ауызша формасын* дамыту үшін үлгі ретінде келесі типтік жағдаяттар талқылауға ұсынылады:

- 1) «Аударма мүмкіндігі сауалы: аударма проблемасының философиялық және лингвистикалық аспектілері» тақырыбына дөңгелек үстел өткізу. Қатысушылар аударма баламасының жаңаша түсіндіру жолдарын қарастырып,

үрдіс барысында дұрыс балама табу үшін қолданылатын сөйлеудің функционалды-жағдаятты рөлі және басқа да өзекті сұрақтарын талқылады.

2) «Аударма проблемаларының рационалды және эмпирикалық шешу жолдары» тақырыбына онлайн дәріс өткізу. Аудармадағы мазмұн мен пішін байланысын қозғап, оларды Э.Сэпир мен Б.Уорфтың лингвистикалық теориясы жүзінде, сонымен қатар Н.Хомскийдің лингвистикалық концепциясы (метатіл теориясы) жүзінде шешуге ұсыныс жасау.

3) «Аудармадағы баламалық пен адекваттылық категорияларының функционалды қарама-қайшылығы» немесе «Адекваттылық минимум және максимум ұғымдары, оған жету жолдары» тақырыптағы жобаларға презентация дайындау.

Кәсіби бағытталған мәдениетаралық коммуникацияның *ауызша формасын* дамыту үшін үлгі ретінде келесі типтік жағдаяттар талқылауға ұсынылады:

1) «Аударма мүмкіндігі сауалы: аударма проблемаларының философиялық және лингвистикалық аспектілері» атты дөңгелек үстелге ақпараттық хат жазу.

2) «Аударма мүмкіндігі сауалы: аударма проблемаларының философиялық және лингвистикалық аспектілері» атты дөңгелек үстелге магистранттың ғылыми қызығушылығына сай баяндама дайындау. Зерттеліп отырған проблеманың мәнін ашу; әртүрлі көзқарастарды сипаттап, өз ойымен бөлісу.

3) «Лингвистикалық сипаттама тұрғысынан аударма проблема анализі» тақырыбына ғылыми мақала жазу. Онда грамматикалық және фразеологиялық ұқсастықтар сипаттамасының принциптерін келтіріп, аударма мен түпнұсқада пәндік-логикалық мәні жағынан мүмкін болар ауытқуларды қарастырып, сөздің коннотативті аспектісінің мәнін ашып, оның ішкі лингвистикалық аспектілерін беру техникасын анықтау.

4) «Аударма баламасының тарихи концепциясы мен әмбебап моделі» тақырыбына эссе жазу. Өз ойыңызды жинақтап, ақпарат құрылымын жасап, талдаудың негізгі категорияларын қолдана отырып, себеп-салдар байланысын анықтау. Өз ойыңызды нақты мысалдармен ғылыми тілде дәлелдеңіз.

Тақырып 2: Аударма теориясының категориясы ретіндегі аудармалық көптік.

1) Аудармалық көптік типтері

2) Аударма мен түпнұсқаның арасындағы байланыс

3) Аудармалық көптікте түпнұсқаның болмыстық-ұғымдық аясының кеңеюі

4) Аудармалық көптікте аударма шешімінің ұқсастығы

Ұсынылатын тақырыптар кәсіби-бағдарланған тапсырмаларды шешу мақсатында кәсіби-бағдарланған мәдениетаралық коммуникация қатысушысын медиатор ретінде мәдениетаралық коммуникацияның субъектісін қалыптастыруға, сондай-ақ АКТ арқылы кәсіби бағытталған коммуникативтік дағдыларын келесі ақпараттық және коммуникациялық технологиялар арқылы қол жеткізуге болады: кәсіби коммуникацияға тән жағдаяттар; компьютерлік

телекоммуникация арқылы жүргізген пікірталастар мен семинарлар; көрнекті қоғамдық-саяси және ғылым қайраткерінің көпшілік алдында сөйлеуі, олармен әңгімелер мен сұхбаттар; дебат; дөңгелек үстелдер; пресс конференция; жобалық жұмыс; кейстік технологиясы; электрондық деректер базасымен жұмыс істеу; портфолио құру; G-global форматындағы екіжақты бейне-телеконференциялар және т. б.

Кәсіби бағытталған мәдениетаралық коммуникацияның *ауызша формасын* дамыту үшін үлгі ретінде келесі типтік жағдаяттар талқылауға ұсынылады:

1) «Мәтіннің лингвоэтикалық ерекшелік проблемасы» тақырыбына дөңгелек үстел өткізу. Басты назарда – лингвомәдени қауым ерекшелігі мен оның тіл мен мәтіндегі белгілері: лингвоэтикалық реалиялардың мәтіндегі ашық және жасырын цитата ретіндегі тіл иелеріне тарихи-мәдени тұрғыдан белгілі болып табылатын ерекше қатары.

2) «Саяси дискурс түпнұсқасының мазмұнын функционалды-жағдаятты түрде жеткізу жолындағы баламалық проблемасы» тақырыбына вебинар өткізу. Қатысушылар саяси дискурсты аудару барысында жағдайды сипаттау жолы өзгерісінің себептерін талқылайды. Сонымен қатар саясаткерлердің сөздерін аударуда сөздің баламасын табуда мазмұнның функционалды-жағдаяттық рөлі.

3) «ШТ мен КТ жүйесіндегі ерекшеліктер мен олардағы мәтін құрау өзгешеліктері» атты жоба презентациясын дайындау.

Кәсіби бағытталған мәдениетаралық коммуникацияның *ауызша формасын* дамыту үшін үлгі ретінде келесі типтік жағдаяттар талқылауға ұсынылады:

1) «Мәтіннің лингвоэтикалық ерекшелік проблемасы» атты дөңгелек үстелге «ШТ немесе КТ грамматикалық мағынада экспликация жоқтығы» тақырыбына мәлімдеме дайындау. Зерттеліп отырған проблема мәнін ашып, әртүрлі көзқарастарды мысалға келтіре отырып, өз ойын сипаттау.

2) «Аударма барысында мазмұн ішіне грамматикалық мағынаны қосу» тақырыбына ғылыми мақала жазу. Сауалдың заманауи жағдайын сипаттап, мақсаты, зерттеу әдістері мен нәтижелерін келтіріп, зерттеліп отырған аяда талдамадан шыққан ақпараттық нәтижені қосу.

3) J.L. Kruger «Translating traces: Deconstruction and the practice of translation» мақаласына аннотация жазу (<http://literator.org.za/index.php/literator/article/viewFile/245/218>).

4) «Аудармалық көптікте болмыстық-ұғымдық аяның кеңеюі» тақырыбына дәлелдемелі эссе жазу. Өз ойыңызды жинақтап, ақпарат құрылымын жасап, талдаудың негізгі категорияларын қолдана отырып, себеп-салдар байланысын анықтау. Өз ойыңызды нақты мысалдармен ғылыми тілде дәлелденіз.

Тақырып 3. Тіл аралық асимметрия. «Аудармашының жалған достары»

1) *Тіл аралық асимметрияның пайда болу теориялары. Шынайы диалексемалар мен әлеуетті мүмкіндіктері.*

2) *Тіл аралық асимметрия типологиясының логикалық негіздері*

3) Тілралалық өзара араласу мен семантикалық қайта бөліну.

Ұсынылатын тақырыптар кәсіби-бағдарланған тапсырмаларды шешу мақсатында кәсіби-бағдарланған мәдениетаралық коммуникация қатысушысын медиатор ретінде мәдениетаралық коммуникацияның субъектісін қалыптастыруға, сондай-ақ АКТ арқылы кәсіби бағытталған коммуникативтік дағдыларын келесі ақпараттық және коммуникациялық технологиялар арқылы қол жеткізуге болады: кәсіби коммуникацияға тән жағдаяттар; компьютерлік телекоммуникация арқылы жүргізген пікірталастар мен семинарлар; көрнекті қоғамдық-саяси және ғылым қайраткерінің көпшілік алдында сөйлеуі, олармен әңгімелер мен сұхбаттар; дебат; дөңгелек үстелдер; пресс конференция; жобалық жұмыс; кейстік технологиясы; электрондық деректер базасымен жұмыс істеу; портфолио құру; G-global форматындағы екіжақты бейне-телеконференциялар және т. б.

Кәсіби бағытталған мәдениетаралық коммуникацияның *ауызша формасын* дамыту үшін үлгі ретінде келесі типтік жағдаяттар талқылауға ұсынылады:

1) «Тілралалық ассиметрия мен аударма трансформациясының болжамы» тақырыбына видеоконференция өткізу. Конференция ерекшелігі болып дәріс берушілердің шынайы аудармашы ретінде релевантты және релевантты емес қарым-қатынастық ақпаратты сипаттауы, сонымен қатар оларға сай келер лингвистикалық шешімдерді ұсынуы.

2) Жергілікті аудармашылардың бірімен халықаралық дәрежедегі аудармашының ролі жайлы сұхбат жүргізу. Онда «Аудармашының жалған достары» ұғымына түсінік беру және олардың пайда болу проблемаларын қарастыру. Тілдердің семантикалық, пәндік-логикалық, стилистикалық ерекшеліктерін, лексикалық үйлесімдік проблемасын сипаттай отырып, осы күнгі аударылған ғылыми-техникалық мәтіннің заманауи жағдайын келтіру.

3) «Тілралалық ассиметрия мен аударма трансформациясының болжамы» конференциясының қатысушыларына құттықтау сөз дайындау.

Кәсіби бағытталған мәдениетаралық коммуникацияның *ауызша формасын* дамыту үшін үлгі ретінде келесі типтік жағдаяттар талқылауға ұсынылады:

1) «Көркем әдеби болмыс пен аударма баламасының талдамалы вариативтік ізденісі» тақырыбына ғылыми мақала жазу. Сауалдың заманауи жағдайын сипаттап, мақсаты, зерттеу әдістері мен нәтижелерін келтіріп, зерттеліп отырған аяда талдамадан шыққан ақпараттық нәтижені қосу.

2) «Тілралалық ассиметрия жоспарының мазмұны мен аналогиясы» тақырыбына баяндама дайындау. Зерттеліп отырған проблема мәнін ашып, әртүрлі көзқарастарды мысалға келтіре отырып, өз ойын сипаттау.

3) «Тілдерді салғастырғанда ұқсастық іздеудің қажеті жоқ. Ол әдетте арандатушылық!» А.А.Реформаторскийдің көз қарасына эссе жазу. Өз ойыңызды жинақтап, талдаудың негізгі категорияларын қолдана отырып, себеп-салдар байланысын анықта. Өз ойыңызды нақты мысалдармен ғылыми тілде дәлелденіз.

4) Pedro J. Chamizo Domínguez, Brigitte Nerlich «False friends: their origin and semantics in some selected Languages» мақаласына аннотация жазу.

НӘТИЖЕЛІ КОММУНИКАТИВТІ ӘРЕКЕТТЕРІНІҢ ТҮРЛЕРІНЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

Базадан жоғары стандарт деңгейінің (IV ұлттық стандартты –IV-ҰС) C2 деңгейіне сәйкес келуі.

1.1. Базадан жоғары стандарт деңгейін қалыптастыру кезеңінде қалыптастыратын компетенциялар құрамы когнитивті, лингвомәдени, әлеуметтік-мәдени және дискурсивті компетенциялар болып табылады.

1.2. Базадан жоғары стандарт деңгейін қалыптастыруда сөйлеу және қарым-қатынас түрлерінің үлгілеу формалары – көпшілік алдында сөз сөйлеу, пікірталас, талқылау, пікірсайыс болып табылады.

Ауызша және жазбаша коммуникация түрлері: ойлау, іздеу, талдау, синтез, аннотация және арнайы-кәсіби және ғылыми дискурс мазмұнын қысқаша баяндау.

Композициялық –тілдік сөйлеу түрлері: бағалау, талдау, шолу, баяндау, резюме, пікірталас, дәлелдеме және оның үйлесімділігі.

Жазбаша жұмыс түрлері: сентенция, максима, мақал-мәтелдерді қолдана отырып қоғамдық – саяси, әлеуметтік-мәдени, ғылыми және кәсіби тақырыптарға эссе, тезистер, пікірлер, ғылыми баяндамаларға сын-пікір беру және аннотациялау, ғылыми мақалалар жазу.

1.3 Базадан жоғары стандарт деңгейінің дескрипторлары:

Сөйлеу және қарым-қатынас жүйесінде келесі коммуникативтік актілерді жүзеге асыру қабілеті мен дайындығы:

– коннотативті мәндерін ескере отырып идиомалық сөз тіркестері мен фразеологизмдерді қолданып сан-алуан полилог түріндегі қарым-қатынасқа қатысу; сөздің мағынасының өзгеру мүмкіндігін ескере отырып, пікірлерін жеткізу;

– тілдік құралдарын пайдалануда қиындықтар туындаған жағдайда өз пікірін тез арада басқа сөздермен жеткізу;

– мәдени құбылыстардың салыстырмалық идеялар негізінде бір жағдайдың екі тілдік әлем бейнесін қалыптастыру;

– жеке-мінез-құлықтық қасиеттерін пайдалану: фондық білімді пайдалана отырып, толеранттық, отандық және өзге мәдениеттің жалпы және арнайы ерекшеліктерін қалыптастыру мүмкіндігі;

– ой білдіруде сөйлеу әрекеті мен вариативтікті, тілдесу мәнін сәйкесінше жеткізу және білдіру, сөйлеу белсенділігін және байланыс құру қабілетін дамыту;

– мәдени шиеленістердің объективті негіздерін, екі мәдениет мәндерінің салыстырымдық сипатын, өз және өзге мәдениетін ұғыну арқылы байланыста медиатор болу.

Ауызша және жазбаша коммуникация түрлері аясында магистранттар дайындықтары мен қабілеттерін көрсетеді:

- кәсіби шет тілі тезаурус және кәсіби ауызша және вербалды емес бағыттағы айырмашылықтар білім кеңдігіне ие болу;
- қарастырылып отырған мәселенің өзектілігін анықтау; олардың жаңашылдығын, танымдық мүмкінділігін анықтау;
- өз еркімен даулы сұрақтар мен қарама-қайшылықтарды бөліп шығару және пікірталас барысын жоспарлау, бәтуаластыққа келу;
- әңгімелесушілердің қарым-қатынасқа белсенділіктерін ынталандыру әдістерін таңдау және олардың жауап реакцияларын болжау (қарсыластардың контрдәлелі);
- байланыс стратегиясы мен тәсілін түрлендіре отырып әңгімелесушіге өз орнына деген жағымды қатынасын тудыру, сендіру, дәлелдеу;
- байланыстың кооперативтік стилін қолдана отырып және толеранттылық білдіру арқылы оқиғаларға, құбылыстарға, пәндерге жан-жақты баға беру; төзімділік таныту және шетел тіліндегі ресурстар арқылы категориялық үкімдер мәселесін тұжырымдау;
- идиомалық нышанды сөздерді қолдана отырып қатынастың, сөз мәдениетінің ресми/бейресми нормаларын қадағалау; кәсіби саласын және тәжірибесін кеңейту үшін байланыстар орнату;
- таңдалған кәсіп аясында өзекті мәселе бойынша толық дәйектер беру және ұсыну;
- жалпымәдени тақырып пен кәсіби әрекетпен байланысты әр түрлі фактілерді түсіндіру;
- жалпымәдени тақырыпта және болашақ кәсіби әрекетпен байланысты мәселе бойынша әңгімеде немесе пікірталаста өз ойын дәлелді және толық дәйектеу;
- жалпылау, цитация, талдау, дәйектеу, түсіндеме берудің көмегімен оқылған, көрген және тыңдалғанның өнегелі, эстетикалық, тәрбиелі маңыздылығы туралы қорытынды жасау;
- серіктестің және өз мүдделерін, әңгімелесушінің вербалды емес әрекетін ескере отырып қарым-қатынас барысында қолдау көрсету;
- негізгі ойды (талқылауды) қысқа білдіру, оларды жүйелеу, жалпылау, мәтіннің белгіленген бөліктерінің арасында мағыналық қатынастарды орнату және т.б.;
- аннотация жазу кезінде нақты бір мәлімет, білім саласынан материал туралы барынша қысқартылған түрде әңгімелеу және оны бағалау;
- хат жүзінде шығармашылық тұрғыдан мәселені сезіммен, сентенциямен саралай отырып, тақырып мәтінін, фактілер мен құбылыстар жайлы дәйекті эссе жазу;
- ғылыми және публицистикалық шығармаларға (рецензия мен пікірлерді жазғанда) түсініктемелік талдау жасау.

1.4. C2 базадан жоғары стандарт деңгейінде қалыптасуын бағалау өлшемдері:

1. Шет тілінде сөйлейтін тұлғаға тән сөйлеуді тілдік рәсімдеу. Шет тілінде сөйлейтін тұлғаға тән сөйлеуді тілдік рәсімдеу көрсеткіші шетел тілі байланысын ауызша рәсімдеуді талапқа сай иелену дәрежесін білдіреді.

2. Сөздің пәндік мазмұнын терең меңгеру. Сөздің пәндік мазмұнын терең меңгеру көрсеткіші кәсіби және академиялық мәселелердің сипаты туралы сөздің пәндік мазмұнын терең меңгеруін анықтау дәрежесін білдіреді.

3. Қарым-қатынас стратегиясы мен тәсілдердің түрленуі.

Коммуникативтік стратегиялар мен тәсілдердің түрлену көрсеткіші сөйлеу түрленуін жүзеге асыруда стратегиялар мен тәсілдердің кәсіби қарым-қатынастық репертуар дәрежесін білдіреді.

4. Сөйлеуді түрлендіруде кәсіби жағдайдың ұлттық өзгешелігімен байланысы.

Сөйлеуді түрлендіруде кәсіби жағдайдың ұлттық өзгешелігімен байланысын көрсету кәсіби және академиялық мәселелерді ұлттық ерекшеліктерге сай ауызша сөйлеу талабын меңгеру дәрежесін анықтайды.

Бағалау деңгейлері: оптималды, жоғары, орташа, төмен.

Оптималды деңгей:

Магистрант кәсіби және академиялық тұрғыда шетел тілін сенімді және еркін қолданады:

Кәсіби және ғылыми сипаттағы тілдік құралдарды нормативті пайдалануда болар-болмас қателіктер жіберіледі. Кәсіби шетел тілі тезаурусы және кәсіби ауызша және вербалды емес бағыттағы айырмашылықтар білім кеңдігіне ие болады, байланыс стратегиясы мен тәсілін түрлендіреді. Байланыстың кооперативтік стилін қолдана отырып төзімділік танытады және шет тіліндегі ресурстар арқылы категориялық емес үкімдермен мәселені тұжырымдайды. Коммуникативтік қиындықтар туындаған жағдайда байланысты оңай нығайтады.

Кейінгі байланысты анықтау мақсатында серіктестің және өз мүдделерін, әңгімлесушінің вербалды емес әрекетін ескере отырып қарым-қатынаста қолдау көрсетеді

Жоғарғы деңгей:

магистрант барлық кәсіби және академиялық тұрғыда күрделі емес шет тілін сенімді қолданады:

Көп жағдайда байланыс және түсіну тиімді болып келеді, факторларға сүйене отырып (түсіндіру, түсініктемелер) кідірістер оңай меңгеріледі. Кәсіби-таңбаланған мәлімдемелер шет тілі ережелеріне сәйкес құрылады. Проблемалық жағдайлар тұрғысынан шет тілі ережелерінде қателер байқалады, бірақ мағына және байланысты түсіну бұрмаланбайды. Мәдени айырмашылықтардың белгілерін біледі және ойдың жасырын мағынасын түсіну және өз ойын білдіру арқылы мәдениетаралық қарым-қатынас процесінде оларды қолданады. Алайда, тілдік және сөйлеу құралдарының вариативті

жинағын еркін пайдалана алмау өз ойын білдіруде және мәдени-жанама жағдайлардың мәнін түсінуде қиындықтар тударады. Көбінесе толерантты стратегиялар мен тактикасын салыстырмалы тұрақты пайдаланады. Ол қарым-қатынасты бастай алады. Байланысқа кедергі келтірмейтін қателер жібереді.

Орташа деңгей:

Таныс және үйреншікті жағдайларда студент шетел тілін еркін пайдаланады, сөйлеу және тіл ережелерінен қате жібереді. Оның коммуникативті-сөз вариациясы шектеулі болып келеді. Ол ойдың негізгі мағынасын түсінеді. Қарым-қатынаста талпыныс көрсетеді, алайда нақты ситуациялық қолданыста кросс-мәдени айырмашылықтарды толық ескермейді. Кросс-мәдени және тұлғааралық қарым-қатынаста интерактивті сөйлеу әрекеті кәсіптік деңгейде адекватты түсінумен және компетенциямен сипатталады. Сонымен қатар оқытушы мен басқа қатысушылардың қолдауын да талап етеді. Сөйлесуді бастау және қолдау қиындықтар туғызады және жеткілікті көпшіл емес. Қарым-қатынасты тоқтатпайтын қате жиі жібереді. Айтылған ой түсініктемелер мен түсіндірмелерді талап етеді. Төзімділік, эмоционалдық және сөйлеу реакцияларын жеткіліксіз көрсетеді. Күрделі мәселелерде мағынасын түсіну және керекті шет тілі құралын таңдау қиын болып табылады. Кәсіби бағыттағы мәтіндердің негізгі мағынасын түсінеді. Сөздікті жиі қолданады. Ол әр түрлі тілдік құралдарды шектеулі пайдаланады. Ол кәсіби және ғылыми терминологияның базалық қорын ғана пайдаланады. Кәсіби қарым-қатынастың негізгі кезеңін түсінеді. Ол көптеген қателіктер жіберсе де мағынасы түсінікті жеткәзе алады.

Төменгі деңгей:

Талап етілген деңгейде талқылауға түсе алмайды. Сөздік тәртіп коммуникативтік және когнитивтік тұрғыдан жеткіліксіз дәрежеде айқындалған.

Компетенция қалыптастырудың дифференциалды деңгейлік шкаласы

Деңгей	%-бен	Бағалау (дәстүрлі жүйе бойынша)
Оптималды деңгей	100-90 балл	Өте жақсы
Жоғарғы деңгей	89-75 балл	Жақсы
Орташа деңгей	74-50 балл	Қанағаттанарлық
Төменгі деңгей	49 және төмен	Қанағаттанарлықсыз

C2 ДЕҢГЕЙІН МЕНГЕРУ ҮШІН ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

Тіл жүйесін меңгеру және оны мәдениетаралық-коммуникативтік тұрғыда пайдалану.

Фонетикалық материал

Ауызша қарым-қатынас кезінде сөйлеу қабілеті мен шеберлігін жетілдіру. Мәтіндерді оқу және тыңдау, сондай-ақ көпшілік алдында сөз сөйлеу арқылы сөздердің дұрыс айтылуы меңгеріледі.

Лексикалық материал

1. Жазбаша және ауызша қарым-қатынаста жиі қолданылатын сентенция, максима, мақалдар мен дәйексөздерді қолдану
2. Қысқартулар мен шартты белгілер, т.б. білу
3. Академиялық сөйлеу клишесі. Кәсіби және ғылыми стилінің идиомалық бағыты.
4. Қазіргі заманғы іскерлік және академиялық лексика. Арнайы терминология.
5. Экономикалық даму, нарық, ғылыми және басқа да іскерлік белсенділіктің тенденцияларын сипаттау лексикасы
6. Сөйлеу және жазудың байланысы: қыстырма және байланыстырушы сөздер, жалғаулық пен сөйлем түрлері.
7. Ресми және бейресми қарым-қатынас кезінде сөйлеу этикетін иелену.
8. Кәсіби қызметінің ғылыми тіл мәдениеті

Грамматикалық материал

1. Ресми және бейресми қарым-қатынастың грамматикалық ерекшеліктерін түсіну.
2. Оқытылатын тілдің етістік шақтары
3. Күрделі бастауыш пен толықтауыш.
4. Әртүрлі модальдық ерекшеліктер.
5. Бұйрық рай.
6. Сұрақтардың түрлері.
7. Ырықсыз етіс пен есімшенің ғылыми тілде қолданылуы.
8. Күрделі бастауыш, номинативті және инфинитивті құрылымы
9. Шартты рай мен эмфатикалық құрылым.
10. Ғылыми тілдің функционалдық стилінің барлық грамматикалық ерекшеліктері.
11. Оқытылатын тілдің тыныс белгілерінің жүйесі мен функциялары.

ҮЛГЕРІМ БАҚЫЛАУЫНЫҢ МАЗМҰНЫ

Үйренушілердің жетістіктерін тексеру үшін келесідей бақылау түрлері енгізілген:

- ағымдағы бақылау;
- аралық бақылау;
- қорытынды бақылау.

Ағымдағы бақылау – академиялық оқу кезеңінде оқу бағдарламасының пәніне сай мұғалімнің тарапынан жүргізілетін үйренушілердің оқу жетістіктерін көрсететін жүйелі тексеру.

Магистранттардың ағымдағы бақылауы пәннің әрбір тақырыбына жеке-жеке жүргізіледі, сонымен қатар аудиториядағы білім (тәжірибелік сабақтар,

лабораториялық тапсырмалар) мен аудиториядан тыс білім (үй тапсырмасы, МӨЖ) қарастырылады.

Ағымдағы бақылау жазбасы мен бағалары мұғалім тарапынан үнемі белгіленіп отырады.

Аралық бақылау – бұл бір пәннің белгілі тарауының (модуль) аяқталған уақытында үйренушілерге өткізілетін білім жетістігін анықтаушы бақылау. Бір академиялық уақыт аралығында кем дегенде екі рет өткізіледі.

Аралық бақылау жүргізу түрі:

- жазбаша қарым-қатынас;

- ауызша қарым-қатынас.

Жазбаша қарым-қатынас деп:

– шағын эссе жазу (**Write a paragraph**) типіне сай (сипаттама, көқарас, салыстыру /салғастыру және проблема / шешім) көлемі кем дегенде 250-300 сөз.

Paragraph Writing бағалау талабы: басты идея; тезис, дәлелдеме; қорытынды; жазба жұмыс сапасы (лексикалық және грамматикалық сауаттылық), терминологиялық қанықтық, орфография, тыныс белгісі, көлемі.

–**Annotated Bibliography** жазу, бес еңбектің аннотациясынан тұрады және магистрлік диссертация тақырыбына сай болуы керек. Әрбір аннотация кем дегенде 150 – 200 сөзден тұруы керек. Олар алфавиттік ретпен орналасады және жазылған уақыты 2010 жылдан ерте болмауы тиіс. Түпнұсқа тілі кезкелген болса да Annotated Bibliography шетел тілінде жазылуы тиіс.

Annotated Bibliography бағалау талабы: ақпарат көзі сенімді болуы керек; дәлелдеме құруда материалды дұрыс пайдалана алуы; аннотация құрылымы мен мазмұн дұрыстығы; жазба жұмыс сапасы (лексикалық және грамматикалық сауаттылық), терминологиялық қанықтық, орфография, тыныс белгісі, көлемі (5 аннотациядан бастап, әрбір аннотация 150 – 200 сөзден).

– сұхбат талдамасын жасау (**Analyzing interview data**). Сұхбат әлеуметтік зерттеу әдісі ретінде зерттеу мен талқылауға негіз болар ақпарат жинау мақсатында сұхбаттасушылардың бетпе-бет әңгімесі болып саналады. Магистрант бұл сұхбатқа толыққанды сапалық және сандық, объективті, сенімді, ішкі және сыртқы валидті зерттеу жүргізеді.

Бұл сұхбаттардың бағалау талабы: ақпарат көзі сенімділігі, сұрақ қою мақсатында ақпаратты дұрыс пайдалана білу, сұхбат мазмұнының дұрыстығы, жазба жұмыс сапасы (лексикалық және грамматикалық сауаттылығы), сұхбат жүргізу талабына сай терминологиялық қанықтық, орфография, тыныс белгісі.

Ауызша қарым-қатынас деп **Article Rendering** орындау меңзеледі. Магистранттарға мамандықтарына сай арнайы көлемі 400-600 сөзден тұратын ғылыми мақалалар таңдалынады. Ауызша жауапқа дайындалу уақыты - 15 мин. Ол 7 мин. құрауы тиіс. Ауызша қарым-қатынас магистранттың мәдениетаралық шет тілдік қарым-қатынасқа монологтық және диалогтық түрде $S \rightarrow T \leftrightarrow S$ режимінде дайын екендігін көрсетеді. **Article Rendering** (мақала референттеу) барысында келесідей құрылымды баскөзге алу міндетті:

1. Мақала тақырыбы
2. Мақала авторы
3. Көзі
4. Мақаланың басты идеясы
5. Мақаланың қысқаша мазмұны (10-20 сөйлемнен артық емес)
6. Мақаладағы басты проблема
7. Мақала ерекшелігі
8. Мақалада берілген магистрант үшін жаңалықтар
9. Қалыптасқан көзқарастарға қарама-қайшы келер фактілер
10. Мақаладағы жауапсыз қалған сауалдар
11. Автор қорытындысы
12. Қозғалған мәселе бойынша магистранттың өз ойын білдіруі.

Бағалау талабы: мақала мазмұнын сыни-көзқарас тұрғысынан бағалай білу; қарым-қатынастық тапсырмаларды шеше білу; ауызша дұрыс сөйлеу (лексикалық, фонетикалық және грамматикалық), кәсіби терминология қолдану.

Үйренушілердің **қорытынды бақылауы** үйренген пәннің бағдарламасын қаншалықты толық қамту сапасын анықтау мақсатында аралық аттестация ережесіне сай жүргізіледі. Әрбір пән бойынша емтихан өткізу түрі мен реті академиялық уақыт басталған соң бір ай ішінде белгіленеді.

Қорытынды бақылау түрлері:

- жазбаша қарым-қатынас;
- ауызша қарым-қатынас.

Жазбаша қарым-қатынасқа 350 сөз көлеміндегі **Article critique** кіреді. Берілетін уақыт 100 мин. Оның ішіне мақала оқу мен мақала жазу кіреді. Жазба жұмысының типі мен жанры Типтік оқу бағдарламасының талабына сай қатаң қадағаланады.

Article critique әдетте келесідей құрылымнан тұрады:

- мақала атауы мен автордың аты-жөні
- мақсат, тәсіл және нәтиже тұрғысынан мақала қорытындысы
- автордың негізгі ұстанымы, сенімі, көзқарасы және магистранттың ойы
- дәлелдемелерге сай мақаланың әртүрлі аспектілеріне сай жағымды немесе жағымсыз сын-пікір
- мақаланың ғылыми құндылығы.

Бағалау талабы: мақаланы ықшамдай білу, дәлелдемелер жасау мақсатында материалды дұрыс пайдалана білу, жазба жұмыс сапасы (лексикалық және грамматикалық сауаттылығы), орфография, тыныс белгісі, көлемі (350 сөз).

Емтиханның ауызша бөлімі деп магистрлік диссертацияның жоба түрінде шетел тілінде қорғалуы (**Power Point Presentation of thesis foundation**). Ауызша қарым-қатынас магистранттың мәдениетаралық шет тілдік қарым-қатынасқа монологтық және диалогтық түрде S → T ↔ S режимінде дайын

екендігін көрсетеді. Ұзақтығы бір магистрантқа 15 мин. Оның: 10 мин. Презентация және 5-7 мин. талқылау мен сұрақтар.

Бағалау талабы: мазмұндама құрылымына сай лексикалық, фонетикалық және грамматикалық сауаттылық, кәсіби терминологияны қолдана білу, қарым-қатынастық мәселені шеше білуі.

МӨЖ ҮЛГІ ТАПСЫРМАЛАРЫ

1. Оқытушы ұсынған Proposal (report, review, formal/informal letter) танысыңыз. Негізгі идеясы мен мәселесін анықтаңыз. Лексикалық қателерін (байланыстырушы/қыстырма және т. б. сөздер қате қолданған жағдайда) тауып түзеніз.

2. Халықаралық конференция ұйымдастырушыларының ұсынған талаптарына сай өзіңізге қызықты тақырыпқа тезис жазыңыз.

3. Ғылыми мақала жоспарын жазыңыз. Мақала бөлімдерін IMRaD бойынша құрыңыз. Олардың мағынасы бойынша байланыстырғыш сөздер арқылы (transition words) байланыстырыңыз.

4. Сіздің топтағы магистранттың мақаласына пікір жазыңыз. Мақаланың күшті және әлсіз жақтарын атап өтіңіз. Ойыңызды негіздеңіз.

5. Сіздің мақалаңызға берілген пікірмен танысып шығыңыз. Көрсетілген ескертулермен келісесіз бе? Келіспейтін ескертулерді атап өтіңіз. Ойларыңызды сабақ үстінде талқылаңыз.

6. Сабақта магистранттың сөйлеу қателіктерін түзету үшін оқытушы вербальды емес тәсілдерді қолданады ма? Мысалы: ымдау, мимика және өзге де қимылдар. Сіз мұндай қателерді түзету тәсілдері ұйғарынды деп есептейсіз бе, өйткені олар:

- сөйлеу немесе тілдік қателігіне көңіл бөлуге көмектеседі;
- сабақ уақытын үнемдейді;
- оқуда өзге елдің тілінде ұғынып сөйлеуді қамтамасыз етеді.

Студенттің қателіктерін түзету тәсілдері ретінде пайдалануға болатын қимылдарды ұсыныңыз.

8. Сіздің мамандығыңыз бойынша белгілі бір курс ОӘЖ-ні оқытудың мақсаттар мен мазмұнына қойылған талаптар тұрғысынан талдаңыз.

9. Шетелдік ЖОО-ның Стипендиясын иелену мақсатында ресми хат және негіздеме жазыңыз. Өзіңіздің академиялық тәжірибе және болашақ жоспарларыңызды баяндаңыз.

10. Алдын-ала оқып ұсынған ғылыми мақаланы талдап, академиялық стиль, принциптері, дәйексөз элементтерін атап өтіңіз; библиографиялық бірліктің (MLA) элементтерін пайдаланылуын түсіндіріңіз; тезистің негізгі дәлелдері мен тұжырымдарын көрсетіңіз; мәтінге түйіндеме (summary) құрыңыз; мақала тақырыбы бойынша өз көзқарасыңызды көрсетіңіз.

ҚОЛДАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТ:

1. Кунанбаева С.С. Современное иноязычное образование: методология и теории. – Алматы, 2005. – 262б.
2. Кунанбаева С.С. Теория и практика современного иноязычного образования. – Алматы, 2010. – 340б.
3. Общеевропейские компетенции владения иностранным языком: Изучение, преподавание, оценка. – Страсбург – Москва: Cambridge University Press, Департамент современных языков, Московский государственный лингвистический университет, 2003. – 256 б.
4. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. – М.: Просвещение, 1991. – 223б.
5. Плужник И. Л. Формирование межкультурной коммуникативной компетенции студентов гуманитарного профиля в процессе профессиональной подготовки– Тюмень, 2003. – 335б.
6. Программы научно-инновационных профессионально-образовательных комплексов КазУМОиМЯ имени Абылай хана. Алматы, 2014
7. Гарбовский Н.К. Теория перевода. Издательство Московского университета. Москва 2007. 544б.

ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТ

Ағылшын тілі

1. English for academic purpose by Ken Hyland. Routledge Taylor& Francis Group. New York, 2006.
2. Oxford Practice Grammar. New edition (with tests and answers) (John Eastwood).- Oxford University Press, 2001
3. Ready for CAE. Coursebook. Roy Norris with Amanda French. Macmillan, 2013.
4. Беспалова, Н.П. Перевод и реферирование общественно-политических текстов. Английский язык: учеб. пособие / Н.П. Беспалова, К.Н. Котлярова, Н.Г. Лазарева, Г.И. Шейдеман. – 4-е изд., перераб. и испр. – М.: Изд-во РУДН, 2004.

Әзірлеушілер:

- п.ф.д., профессор Кульгильдинова Т.А.
 ф.ф.к., доцент Медетова М.Е.
 п.ф.к., доцент Елубаева П.К.

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН**

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

ІҮа 5202 ИНОСТРАННЫЙ ЯЗЫК (ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЙ)

по специальности магистратуры
6М020700-Переводческое дело

2 кредита

Алматы 2017

Предисловие

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Казахским университетом международных отношений и мировых языков им. Абылай хана

2 РЕЦЕНЗЕНТЫ: Ермагамбетова А.С., к.ф.н., доцент КазУМОиМЯ им.Абылай хана, Загидуллин Р.З., д.ф.н. профессор КБТУ

3 УТВЕРЖДЕНА И ВВЕДЕНА В ДЕЙСТВИЕ приказом Министерства образования и науки Республики Казахстан № 425 от 05.07.2016 года

4 Типовая учебная программа разработана в соответствии с Типовым учебным планом по специальности магистратуры 6М020700-Переводческое дело

5 РАССМОТРЕНА на заседании Республиканского Учебно-методического совета от «4» июля 2016 года. Протокол № 11

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка. Цели и задачи дисциплины
2. Содержание дисциплины
3. Требования к обучению продуктивным видам коммуникативной деятельности. Критерии и уровни оценивания
4. Примерные задания на СРМ
5. Рекомендуемая литература

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Настоящая типовая учебная программа по курсу «Иностранный язык (профессиональный)» предназначена для высших учебных заведений Республики Казахстан, осуществляющих подготовку магистров по специальности 6М020700-Переводческое дело.

Формирование глобального пространства, беспрецедентное развитие международного взаимодействия во всех сферах жизнедеятельности страны, доминирующая роль языка как действенного инструмента межкультурного взаимодействия стимулировали развитие иноязычного образования, обеспечив тем самым иноязычному образованию статус обязательной компетентностной составляющей профессиональной квалификации современного специалиста и действенной основы для подготовки специалистов новой формации, способных к адекватному взаимопониманию и взаимодействию с представителями других лингвокультурных социумов в современных условиях поликультурного мира[1].

Данные проблемы, преломляясь через контекст глобализации и культурной динамики, предполагают формирование у современного специалиста способности ориентироваться в мировом профессиональном пространстве. Одним из средств, обеспечивающих достижение этой цели, является межкультурная коммуникация как взаимодействие представителей различных культур. Формирование **межкультурно-коммуникативной компетенции** (МКК) как перманентной способности гармонично переключаться на отражение менталитета и культуры представителей иного лингвосоциума, руководствоваться стереотипами и нормами речевого поведения, становится максимально востребованным для современного специалиста. Межкультурно-коммуникативная компетенция создает основу для профессиональной мобильности, подготовки к быстро меняющимся условиям жизни, приобщает специалиста к стандартам мировых достижений, увеличивает возможности профессиональной самореализации на основе коммуникативности и толерантности.

Универсальной научно-теоретической платформой формирования межкультурно-коммуникативной компетенции являются когнитивно-лингвокультурологическая методология и Теория межкультурной коммуникации (Кунанбаевой С.С.). Теория межкультурной коммуникации как концептуальной основы, формирующей методологическую платформу когнитивно-лингвокультурологической теории иноязычного образования, обеспечивает инновационный подход к моделированию языкового образовательного процесса, к созданию отечественных международно-адаптивных уровневых моделей языкового образования в условиях триязычия для достижения конечного результата обученности, и существенно меняет

практику организации образовательного процесса.

Предлагаемая программа по курсу «Иностранный язык (профессиональный)» для магистрантов составлена из расчета часов, отводимых на изучение данного курса Типовым учебным планом специальности БМ020700- «Переводческое дело».

Программа является результатом адаптации международной модели иноязычного образования применительно к национальным условиям Республики Казахстан и построена на следующих принципах:

– реализационного механизма через систему **методологических принципов:** когнитивного, концептуального, коммуникативного, лингвокультурного, социокультурного, рефлексивно-развивающего, как базовых основ, формирующих целостную образовательную парадигму и в своей совокупности определяющих требования к образовательному процессу в целом и к отдельным его составляющим (целям, содержанию, методам, технологиям, средствам обучения), определяя, таким образом, стратегию и тактику обучения;

– компетентностной базиремости языкового образования и ее оценки по качеству конечного результата;

– коммуникативно-функциональной направленности;

– уровневой ранжированности предметного содержания и конечных показателей по выделенным стандартизированным типовым уровням обученности и владения языком;

– представленности предметного содержания в виде когнитивно-лингвокультурологических комплексов, состоящих из сфер, тем, субтем и типовых ситуаций общения;

– разработанность критериально-параметровой шкалы измерения языковой компетенции и введения на ее основе единого контрольно-оценочного механизма владения языком, проявляющихся в формировании межкультурной компетенции как способности адекватного взаимодействия с представителями другого лингвокультурного социума[2].

Структура межкультурно-коммуникативной компетенции отражает характер образовательной компетенции и представляет собой сложное личностное образование, включающее знание о родной и иной культуре, умение и навыки практического применения своих знаний, а также совокупности качеств личности, способствующих реализации этих знаний, умений и навыков, и, наконец, практический опыт их использования в ходе взаимодействия с представителями инокультуры. Межкультурно-коммуникативная компетенция является образовательной компетенцией при изучении иностранного языка и иноязычной культуры, при этом объектом реальной действительности при формировании межкультурно-коммуникативной компетенции является процесс общения представителей различных культур.

Состав межкультурной коммуникативной компетенции определяется набором следующих субкомпетенций:

- *лингво-культурологической*, формирующей у обучаемого первичной «концептуальной картины мира» на базе своей культуры, как лингвокультурное отражение национального языкового сознания и менталитета;

- *социо-культурологической*, формирующей у обучаемого «вторичного когнитивного сознания» как концепта и образа мира другого лингвосоциума и формирования в его когнитивной системе «вторичных конструкций - знаний», соотносящихся со знаниями о мире и языком «инофона»;

- *дискурсивная* субкомпетенция как сформированная система умений интерпретировать и использовать профессиональный тезаурус в процессе восприятия (декодирования) текстов, организовать языковой материал в композиционно оформленное, целостное и завершенное речевое произведение, направленное на решение поставленной коммуникативной задачи;

- *когнитивной*, обеспечивающей формирование языка как неотъемлемой части процесса познания и формирование мышления. Сформированность когнитивной субкомпетенции проявляется в когнитивных структурах как ментальных образованиях, посредством которых человек воспринимает окружающий мир и взаимодействует с ним как обобщенный носитель естественного языка, отражая коллективное сознание, обусловленное социальным менталитетом социальных категорий общества;

- *профессионально-ориентирующей*, интерпретирующей как владение специальной профессиональной терминологии на иностранном языке во всех аспектах речевой и коммуникативной деятельности, напрямую связанной с профессиональной деятельностью;

- *профессионально-базируемой*, представляющей собой умение свободно оперировать терминологией на иностранном языке в ситуациях профессионального и академического общения в профессионально-моделируемых ситуациях общения;

- *профессионально-идентифицирующей*, рассматривающейся как способность и умение создавать собственные полемико-аргументационные дискурсы по широкому кругу профессионально-значимых и научных задач [2].

Цель и задачи курса

Уровень обучения предлагаемой типовой учебной программы предполагает достижение **уровня сверх-базовой стандартности (IV национальный стандартный –IV-НС)** в соответствии с адаптированной национальной уровневой моделью обучения языкам триединства, соответствующий *общевропейскому уровню C2 LSP*.

Основной **целью** курса является **формирование межкультурно-коммуникативной компетенции** обучающихся и, в качестве ее составляющей, **профессионально-базируемой межкультурной**

коммуникативной компетенции обучающихся, позволяющей им интегрироваться в международную профессиональную среду и использовать профессиональный иностранный язык как средство межкультурного, научного и профессионального общения. **Задачами** курса «Иностранный язык (профессиональный)» призвано также обеспечить:

- расширение терминологического аппарата в профессиональной области, расширение реестра языковых навыков и речевых умений, а также увеличение объема знаний о многообразии культур и цивилизаций;

- развитие умений соотносить языковые средства с конкретными сферами, ситуациями, условиями и задачами профессионального общения;

- совершенствование навыков поиска, анализа, синтеза, установления причинно-следственных связей, аргументирование и систематизации данных о проводимом исследовании, включая нахождение источников и их индивидуальной и смысловой переработки (комментирование, аннотирование и реферирования специальных научных текстов);

- осуществление научно-практической деятельности в области международного сотрудничества и межкультурной коммуникации.

Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения курса:

- владение социокультурными аспектами морально-этических норм общения и национальной идентичности в странах изучаемого языка;

- ведение библиографической работы с применением современных технологий поиска, обработки и анализа информации, а также самостоятельное каталогизирование накопленного массива информации;

- обработка различной информации на изучаемом языке, полученной из печатных, аудиовизуальных источников в рамках профессиональной сферы общения в соответствии с поставленной целью;

- определение сходств и различий профессионального тезауруса в родной и иноязычной культурах; различных языковых средств выражения коммуникативных стратегий и тактик в целях эффективного, бесконфликтного поведения;

- оценивание чужой точки зрения, стремление к сотрудничеству, достижению согласия, выработке общей позиции в условиях различия взглядов и убеждений;

- адаптация к изменяющимся условиям, переоценка накопленного опыта, анализ своих возможностей;

- использование правовых и этических норм при оценке последствий своей профессиональной деятельности, при разработке и осуществлении социально значимых проектов;

- владение навыками самостоятельного использования печатных и электронных источников для поиска информации по любым темам в сфере международных отношений и мировой политики; и др.

Академический компонент курса включает:

– владение функциональными особенностями письменных и устных аутентичных научных, научно-популярных и публицистических текстов по специальности;

– формирование различных логических операций (анализ, синтез, установление причинно-следственных связей, аргументирование, обобщение и вывод, комментирование) в организации исследовательских и проектных работ, в управлении коллективом;

– обучение различным стратегиям чтения на материале текстов разного объема и жанровой принадлежности;

– умение письменно логично и связно передать основное содержание аутентичного публицистического, научно-популярного, научного текстов с необходимой степенью компрессии и критической интерпретацией текстов (аннотирование) различных по жанру и стилю, с применением современных информационных технологий;

– осуществление устной и письменной коммуникации в целях научного академического и профессионального общения, учитывая в практической деятельности особенности общей, предпринимательской или академической культуры партнеров;

– обучение приемам конспектирования лекций (использование общепринятых сокращений, диаграмм, блок-схем и др.);

– формирование базовых умений публичной речи в формате академической презентации;

– освоение и расширение «академического» словаря магистрантов: лексики нейтрального и формального стиля, характерной для таких видов письменной речи, как эссе, статья, отчет, официальное письмо, а также устных речевых ситуаций, требующих использования более формального и официального стиля, как например, чтение доклада, выступление на научной конференции;

– владение навыками академического письма (рецензия, обоснование, научная статья, описание и анализ графической информации, академическое эссе).

Технологии обучения

Для достижения планируемых результатов в обучении курса «Иностранный язык профессиональный» используются следующие образовательные технологии, моделирующие будущую профессиональную деятельность магистрантов: типовые ситуации профессионального общения; дискуссии и семинары, проводимые посредством компьютерных телекоммуникаций; публичная речь видных деятелей науки и политики, интервью и беседы; дебаты; круглые столы; пресс-конференции; проектные работы; кейс технологии; работа с электронной базой данных; создание портфолио; двусторонние видео-телеконференции; написание эссе, тезисов, текстов докладов, рецензий, аннотаций, научной статьи на иностранном

языке и т.п.

Организация самостоятельной работы магистрантов регламентируется в соответствии с Положением о самостоятельной работе обучающихся (СРО), разрабатываемым высшим учебным заведением. При разработке заданий для СРО рекомендуется сделать акцент на формировании профессионально значимых умений и навыков через решение профессиональных задач, выполнение проектных работ.

В соответствии с требованиями КТО основной формат изучения данного курса являются:

- аудиторные практические занятия;
- обязательная самостоятельная работа обучающегося (написание эссе, аннотаций, докладов, прослушивание различных аудиозаписей, просмотр видеофильмов, работа с англоязычными сайтами в Интернете и интерактивными компьютерными программами);
- индивидуальная самостоятельная работа обучающегося под руководством преподавателя (консультации для обучающихся в выполнении заданий согласно syllabus с целью ликвидации отдельных пробелов в знаниях).

Пререквизиты курса: данный курс базируется на умениях и компетенциях, приобретенных на занятиях по следующим дисциплинам: базовый, профессионально-ориентированный иностранный язык.

Кореквизиты курса: специализированные дисциплины на иностранном языке.

Постреквизиты курса: умения и навыки, приобретенные при изучении курса, служат основным фундаментом для успешного прохождения научно-педагогической практики, для разработки профессионального проекта, написания научной диссертации и для последующей профессиональной деятельности.

На основе предлагаемой Программы по специальности магистратура 6М020700- «Переводческое дело» кафедры вузов смогут разработать рабочие программы, когнитивно-лингвокультурологические комплексы (КЛК) и учебные пособия, учитывающие особенности языковой подготовки специалиста по международному отношению и межкультурной коммуникации в конкретном учебном заведении.

СОДЕРЖАНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ

Содержание тематических разделов и тем изучаемого материала ориентировано на формирование и развитие умений обучающегося осуществлять как академическое (научное), так профессионально ориентированное общение с целью обмена опытом и информацией и организации международных проектов нацеленных на развитие научно-

исследовательского и технического прогресса.

Тематический план дисциплины

Предметное содержание уровня сверх-базовой стандартности (IV национальный стандартный - IV-НС) организуется в когнитивно-лингвокультурологические комплексы (КЛК), компонентный состав которых включает:

–коммуникативную сферу, отражающую содержание этого уровня обучения;

– набор речевых тем и субтем общения, реализующих эту сферу;

–типичные ситуации общения.

I. Сфера общения: ПЕРЕВОД КАК ОБЪЕКТ СОВРЕМЕННОЙ НАУЧНОЙ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ПАРАДИГМЫ

Тема 1. Задачи современного переводоведения

- 1)Когнитивный аспект.
- 2) Прагма-функциональный аспект.
- 3) Межкультурно-коммуникативный аспект.

Тема 2. Междисциплинарный подход к изучению перевода

- 1) Переводоведение и литературоведение.
- 2) Переводоведение и когнитивная лингвистика.
- 3) Переводоведение и теория дискурса.

Тема 3. Теория межъязыковых преобразований

- 1) Трансформация и деформация.
- 2) Перевод как процесс межъязыковой трансформации.
- 3) Трансформация и отношение межъязыковой асимметрии.

Тема 4. Типологии трансформационных операций

- 1) Типологии трансформационных операций, основанных на языковых уровнях.
- 2) Типологии трансформационных операций, основанных на логико-семантических категориях.
- 3) Типологии трансформационных операций, основанных на прагматических и прагматически обусловленных преобразованиях.

II. Сфера общения: ПРОБЛЕМЫ ПЕРЕВОДА И МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ

Тема 1 Проблема эквивалентности перевода.

- 1) Лингвистические основы проблемы переводимости.
- 2) Эквивалентность как оценочный критерий перевода.
- 3) Адекватность и целесообразность трансформаций.

Тема 2 Переводная множественность как категория теории перевода.

- 1) Типы переводной множественности.
- 2) Связь между оригиналом и переводами.

3) Расширение образно-понятийного мира оригинала при переводной множественности.

4) Тождественность переводческих решений при переводной множественности.

Тема 3. Межъязыковая асимметрия. «Ложные друзья переводчика»

1) Типология явлений межъязыковой асимметрии. Реальные диалексемы и потенциально возможные (псевдоаналогизмы).

2) Логические основания типологии межъязыковой асимметрии.

3) Перекрещивание и межъязыковое семантическое перераспределение.

Тема 4. Взаимодействие языков в процессе перевода как фактор межкультурной коммуникации

1) Лингвокультурологические основы межкультурной коммуникации как интерпретационная платформа перевода.

2) Межкультурные различия в жанрах устной и письменной коммуникации как источники срывов профессионального международного взаимодействия.

Тема 5. Гипертекстуальность и дискурсивный подход - лингвистические аспекты межкультурной коммуникации

1) Культурно-обусловленные различия в смысловыражении дискурсов в разных языках.

2) Лингво-и-социо-прагматические основы типологизации и моделирования отраслевых дискурсов.

3) Основы официального межкультурного взаимодействия, лингво-прагматическая спецификация и типология официальных дискурсов.

Образец типичных ситуаций общения

I. СФЕРА ОБЩЕНИЯ: ПЕРЕВОД КАК ОБЪЕКТ СОВРЕМЕННОЙ НАУЧНОЙ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ПАРАДИГМЫ

Тема 1. ЗАДАЧИ СОВРЕМЕННОГО ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЯ

1) Когнитивный аспект

2) Прагма- функциональный аспект

3) Межкультурно- коммуникативный аспект

Предлагаемые темы реализуются следующими *информационно-коммуникативными технологиями* для решения практических профессиональных задач с целью формирования субъекта межкультурного взаимодействия в лице медиатора, как участника профессионально-ориентированной межкультурной коммуникации, а также коммуникативных навыков общения через ИКТ: типовые ситуации профессионального общения; дискуссии и семинары, проводимые посредством компьютерных телекоммуникаций; публичная речь видных деятелей науки и политики, интервью и беседы; дебаты; круглые столы; пресс-конференции; проектные работы; кейс технологии; работа с электронной базой данных; создание портфолио; двусторонние видео-телеконференции в формате G-global и др.

Для развития профессионально ориентированной межкультурной коммуникации в устных формах общения предлагаются следующие типовые ситуации для обсуждения (в качестве примера):

1) *Провести круглый стол* на тему «Задачи современной теории перевода». Участники встречи пытаются выявить пути и тенденции развития современного переводоведения, а также определить те проблемы, с которыми она сталкивается сегодня.

2) *Провести Panel Discussion* «Экология языка на перекрестке наук», посвященную вопросам этической лингвоэкологии, экологической составляющей категории оценки перевода. На конференции обсуждаются вопросы, связанные с экологией языка, дискурса и культур в различных коммуникативных средах, литературному ландшафту современного читателя, а также когнитивное моделирование в области экологии языка и смежных наук.

3) *Провести интервью* с успешными переводчиками, узнать секреты их профессиональной деятельности. Ведущий поднимает вопрос о преимуществах и недостатках профессии переводчика на современном этапе, творческом характере переводческой деятельности и факторах, влияющих на выбор переводчика.

4) *Провести пресс-конференцию* по текущим актуальным вопросам современности. Филологи и лингвисты дают оценку происходящим ситуациям развития современного языка, выявляя примеры успеха и/или погрешностей использования машинного перевода. Журналистов интересует влияние развития систем машинного перевода на становление лингвистической теории перевода.

5) *Подготовить презентацию проекта* на тему «Перевод – опосредованная лингвосоциокультурная коммуникация» или «Языковая и концептуальная картины мира этноса – составляющие культуры».

Для развития профессионально ориентированной межкультурной коммуникации в письменных формах общения предлагается:

1) *Написать аргументационное эссе* на тему: «Социолингвистические проблемы решаются за счет обращения к теории перевода» или «Сложность перевода социальных реалий».

2) *Подготовить блиц-доклад* на тему: «Что лежит в основе сомнений по поводу возможной дифференциации теории перевода и лингвистики?» для научного семинара «Предпосылки возникновения междисциплинарного статуса теории перевода». Раскрыть суть исследуемой проблемы; привести различные точки зрения, а также собственный взгляд на проблему.

3) *Разместить анонсирующий пресс-релиз* в СМИ по текущим вопросам теории, истории, методологии, критики, дидактики и практики перевода в Казахстане и СИЯ. Пресс-релиз-анонс обязательно должен содержать план, идею и ожидание будущего события.

4) *Написать аннотацию* к статье «Some Images and Analogies about

Translation», опубликованной на официальном портале для лингвистов «Translation Directory» (<http://www.translationdirectory.com/article346.htm>)

5) *Написать article critiques (критический анализ статьи)* «Переводчики - почтовые лошади просвещения», посвящается анализу высказывания русского писателя А.С. Пушкин. Пояснить как понимали это выражение современники поэта и что означает оно сейчас.

II. СФЕРА ОБЩЕНИЯ: ЭКВИВАЛЕНТНОСТЬ, АДЕКВАТНОСТЬ, ПЕРЕВОДИМОСТЬ

Тема 1 ПРОБЛЕМА ЭКВИВАЛЕНТНОСТИ ПЕРЕВОДА

1) *Лингвистические основы проблемы переводимости.*

2) *Эквивалентность как оценочный критерий перевода.*

3) *Адекватность и целесообразность трансформаций.*

Предлагаемые темы реализуются следующими *информационно-коммуникативными технологиями* для решения практических профессиональных задач с целью формирования субъекта межкультурного взаимодействия в лице медиатора, как участника профессионально-ориентированной межкультурной коммуникации, а также коммуникативных навыков общения через ИКТ: типовые ситуации профессионального общения; дискуссии и семинары, проводимые посредством компьютерных телекоммуникаций; публичная речь видных деятелей науки и политики, интервью и беседы; дебаты; круглые столы; пресс-конференции; проектные работы; кейс технологии; работа с электронной базой данных; создание портфолио; двусторонние видео-телеконференции в формате G-global и др.

Для развития профессионально ориентированной межкультурной коммуникации в устных формах общения предлагаются следующие типовые ситуации для обсуждения (в качестве примера):

1) *Провести круглый стол* на тему «К вопросу о возможности перевода: философские и лингвистические аспекты проблемы переводимости». Участники круглого стола обсуждают новые интерпретации к переводческой эквивалентности, роль функционально-ситуативного содержания высказывания в достижении эквивалентности при переводе и др актуальные вопросы.

2) *Подготовить он-лайн лекцию* на тему «Рационалистические и эмпиристические пути решения проблемы переводимости». Поднять вопрос о связи формы и содержания в переводе, предложить пути решения проблемы переводимости в свете теории лингвистической относительности Э. Сэпира и Б. Урофа, а также в свете принципов лингвистической концепции Н. Хомского (теория метаязыка).

3) *Подготовить презентацию проекта* «Функциональная противоречивость категорий адекватности и эквивалентности в переводе» или «Понятие минимума и максимума адекватности. Пути достижения адекватности».

Для развития профессионально ориентированной межкультурной коммуникации в письменных формах общения предлагается:

1) *Написать информационное письмо* круглого стола «К вопросу о возможности перевода: философские и лингвистические аспекты проблемы переводимости».

2) *Подготовить научный доклад* для круглого стола на тему «К вопросу о возможности перевода: философские и лингвистические аспекты проблемы переводимости» по научному интересу магистранта. Раскрыть суть исследуемой проблемы; привести различные точки зрения, а также собственный взгляд на проблему.

3) *Написать научную статью* «Анализ проблем переводимости в свете лингвистического описания». В статье сделать обзор принципов описания фразеологических и грамматических соответствий, возможности расхождения в предметно-логическом значении слов в оригинале и переводе, раскрыть особенности воспроизведения в переводе коннотативного аспекта значения слова, технику передачи внутрилингвистических аспектов значения слова и др.

4) *Написать эссе* «Исторические концепции и универсальные модели переводческой эквивалентности». Сформулируйте свою мысль, структурируйте информацию, используйте основные категории анализа, выделив причинно—следственные связи, аргументируйте ваши доводы соответствующими примерами, используйте научный стиль речи.

Тема 2 ПЕРЕВОДНАЯ МНОЖЕСТВЕННОСТЬ КАК КАТЕГОРИЯ ТЕОРИИ ПЕРЕВОДА

1) *Типы переводной множественности*

2) *Связь между оригиналом и переводами*

3) *Расширение образно-понятийного мира оригинала при переводной множественности*

4) *Тождественность переводческих решений при переводной множественности*

Предлагаемые темы реализуются следующими *информационно-коммуникативными технологиями* для решения практических профессиональных задач с целью формирования субъекта межкультурного взаимодействия в лице медиатора, как участника профессионально-ориентированной межкультурной коммуникации, а также коммуникативных навыков общения через ИКТ: типовые ситуации профессионального общения; дискуссии и семинары, проводимые посредством компьютерных телекоммуникаций; публичная речь видных деятелей науки и политики, интервью и беседы; дебаты; круглые столы; пресс-конференции; проектные работы; кейс технологии; работа с электронной базой данных; создание портфолио; двусторонние видео-телеконференции в формате G-global и др.

Для развития профессионально ориентированной межкультурной

коммуникации в устных формах общения предлагаются следующие типовые ситуации для обсуждения (в качестве примера):

1) *Провести круглый стол* «Проблема лингвоэтнической специфики текста». В центре внимания - специфика лингвокультурной общности и ее отражение в языке и тексте: особый разряд лингвоэтнических реалий, оформленных в тексте как прямые или скрытые цитаты разнообразных текстов, известных носителям данного языка из их культурно-исторического опыта.

2) *Провести вебинар* «Проблемы эквивалентности перевода при передаче функционально-ситуативного содержания оригинала политического дискурса». Участники вебинара обсуждают причины изменения способа описания ситуации при переводе политического дискурса, роль функционально-ситуативного содержания высказывания в достижении эквивалентности при переводе текстов политических деятелей и др.

3) *Подготовить презентацию проекта* «Различия в системах ИЯ и ПЯ и особенностях создания текстов на каждом из этих языков».

Для развития профессионально ориентированной межкультурной коммуникации в письменных формах общения предлагается:

1) *Подготовить доклад* круглого стола «Проблема лингвоэтнической специфики текста» на тему «Отсутствие экспликации грамматического значения в ПЯ или в ИЯ». Раскрыть суть исследуемой проблемы, привести различные точки зрения, а также собственный взгляд.

2) *Написать научную статью* «Включение грамматического значения в инвариант содержания при переводе». Изложить современное состояние вопроса, цель и методику исследования, результаты и обсудите полученные данные аналитического обзора информации в рассматриваемой области.

3) *Написать аннотацию* статьи J.L. Kruger «Translating traces: Deconstruction and the practice of translation» (<http://literator.org.za/index.php/literator/article/viewFile/245/218>).

4) *Написать аргументационное эссе* «Возможности расширения образно-понятийного мира оригинала при переводной множественности». Сформулируйте свою мысль, структурируйте информацию, используйте основные категории анализа, выделив причинно—следственные связи, аргументируйте ваши доводы соответствующими примерами, используйте научный стиль речи.

Тема 3. МЕЖЪЯЗЫКОВАЯ АСИММЕТРИЯ. «ЛОЖНЫЕ ДРУЗЬЯ ПЕРЕВОДЧИКА»

1) *Типология явлений межъязыковой асимметрии. Реальные диалексемы и потенциально возможные (псевдоаналогизмы)*

2) *Логические основания типологии межъязыковой асимметрии*

3) *Перекрещивание и межъязыковое семантическое перераспределение*

Предлагаемые темы реализуются следующими информационно-

коммуникативными технологиями для решения практических профессиональных задач с целью формирования субъекта межкультурного взаимодействия в лице медиатора, как участника профессионально-ориентированной межкультурной коммуникации, а также коммуникативных навыков общения через ИКТ: типовые ситуации профессионального общения; дискуссии и семинары, проводимые посредством компьютерных телекоммуникаций; публичная речь видных деятелей науки и политики, интервью и беседы; дебаты; круглые столы; пресс-конференции; проектные работы; кейс технологии; работа с электронной базой данных; создание портфолио; двусторонние видео-телеконференции в формате G-global и др.

Для развития профессионально ориентированной межкультурной коммуникации в устных формах общения предлагаются следующие типовые ситуации для обсуждения (в качестве примера):

1) *Провести видеоконференцию «Межъязыковая асимметрия и прогнозирование переводческих трансформаций».* Особенностью конференции является то, что лекторы - действующие переводчики иллюстрируют коммуникативно-релевантную и коммуникативно-нерелевантную, с точки зрения переводчиков, информацию, предлагая возможные лингвистические решения.

2) *Провести интервью с действующим переводчиком местному телеканалу о роли переводчика на международном уровне.* В интервью дать интерпретацию понятия «Ложные друзья переводчика», рассказать о возникновении проблемы «ложных друзей переводчика». Описать семантические, предметно-логические и стилистические различия языков, проблемы лексической сочетаемости, дать анализ современного состояния переведенного научно-технического текста.

3) *Подготовить приветственное слово участникам видеоконференции «Межъязыковая асимметрия и прогнозирование переводческих трансформаций».*

Для развития профессионально ориентированной межкультурной коммуникации в письменных формах общения предлагается:

1) *Написать научную статью «Аналитический вариативный поиск переводческому эквиваленту и художественному образу».* Изложить современное состояние вопроса, цель и методику исследования, результаты и обсудить полученные данные аналитического обзора информации в рассматриваемой области.

2) *Подготовить доклад «Межъязыковая асимметрия плана содержания и аналогия формы».* Раскрыть суть исследуемой проблемы, привести различные точки зрения, а также собственный взгляд на проблему.

3) *Написать аргументационное эссе «При сопоставлении языков не надо искать сходства. Оно, как правило, провокационно!» (А.А. Реформатский).* Сформулируйте свою мысль, используйте основные категории анализа,

выделив причинно—следственные связи, аргументируйте ваши доводы соответствующими примерами, используйте научный стиль речи.

4) *Написать аннотацию* статьи Pedro J. Chamizo Domínguez, Brigitte Nerlichb «False friends: their origin and semantics in some selected Languages»

ТРЕБОВАНИЯ К ОБУЧЕНИЮ ПРОДУКТИВНЫМ ВИДАМ КОММУНИКАТИВНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Уровень сверх-базовой стандартности (IV национальный стандартный – IV-НС), соответствие уровню C2 LSP.

1.1. Формируемым составом компетенций на этапе формирования уровня сверх-базовой стандартности являются: *когнитивная, лингво-культурологическая, социо-культурологическая, дискурсивная, компетенции.*

1.2. Моделируемыми формами речи и типами коммуникации на этапе формирования уровня сверх-базовой стандартности являются: *публичное выступление, полемика, дискуссия, дебаты.*

Типы устной и письменной коммуникации: *рассуждение, поиск, анализ, синтез, аннотация и реферирование специально-профессионального и научного дискурса.*

Типы композиционно-речевых высказываний: *оценка, интерпретация, обзор, комментирование, резюме, полемика, аргументация и их сочетание.*

Типы письменных речевых произведений: *эссе, тезисы, отзывы, рецензирование и аннотирование научных докладов, научной статьи на общественно – политические, социо-культурные, научные и профессиональные темы с опорой на сентенции, максимы, пословицы, цитаты.*

1.3 Дескрипторами уровня сверх-базовой стандартности являются:

В системе речи и коммуникации готовность и способность осуществлять следующие коммуникативные акты:

– участвовать в различных формах полилогического общения, с использованием идиоматических выражений, фразеологизмов с учетом их коннотативных значений; передавать оттенки смысла, используя разнообразные способы видоизменения высказываний;

– быстро перефразировать свое высказывание, если возникают трудности в использовании языковых средств;

– формировать две языковые картины мира видения одной и той же ситуации на основе представлений о релятивности культурных явлений;

– уметь использовать личностно-поведенческие качества: толерантности, способности свободно ориентироваться в общих и специфических особенностях родной и других культур, используя фоновые знания;

– развивать способность устанавливать контакт и коммуникабельность, речевую деятельность и вариативность в выражении мысли, умении адекватно передавать и выявлять смысл общения;

– быть медиатором коммуникации между собственной культурой и

культурой собеседника за счет осознания собственной культурной принадлежности и культурной принадлежности собеседника, релятивного характера сущностей обеих культур, объективных основ конфликтов культур.

В области устных и письменных форм коммуникаций магистранты демонстрируют готовность и способность:

- обладать широтой иноязычного профессионального тезауруса и знанием различий норм профессионально направленного речевого и неречевого поведения;

- выявлять актуальность, злободневность поднимаемых проблем; определять их новизну, познавательный потенциал;

- самостоятельно выделять спорные вопросы, противоречия и планировать ход дискуссии, подводить к консенсусу;

- выбирать способы стимулирования коммуникативной активности собеседников и прогнозировать их ответные реакции (контраргументы оппонентов);

- убеждать, доказывать, вызывать положительное отношение к своей позиции у партнеров по общению, гибко варьируя коммуникативные стратегии и тактики;

- давать всестороннюю оценку событиям, явлениям, предметам, используя кооперативный стиль общения, демонстрируя образцы толерантного поведения; резюмировать итоги полемики, выражая эмпатию, некатегоричность суждений с помощью иноязычных средств;

- соблюдать нормы официальной/неофициальной культуры речи с широким использованием идиоматических выражений; быть мотивированным к установлению контактов в профессиональной области и расширение профессионального опыта;

- выдвигать и давать развернутую аргументацию по наиболее актуальным проблемам в области избранной профессии;

- комментировать различные факты, связанные с общекультурной тематикой и профессиональной деятельностью;

- развернуто и доказательно аргументировать свою точку зрения в беседе или дискуссии по проблемам, связанным с будущей профессиональной деятельностью и на общекультурные темы;

- делать заключение о нравственной, эстетической, академической значимости прочитанного, увиденного и услышанного с помощью обобщения, цитации, анализа, аргументации, комментирования;

- поддерживать коммуникацию, учитывая интересы партнера и свои собственные, считывать невербальное поведение другого коммуниканта;

- лаконично излагать основные мысли (суждения), систематизировать их, обобщать, устанавливать смысловые отношения между выделенными частями текста и др.;

- сообщать в предельно сжатом виде о наличии определенных сведений,

материала из конкретных областей знаний и оценивать его в целом (при написании аннотации);

– творчески осмысливать и передавать на письме, рассуждая и оценивая с приведением аргументов, собственное понимание проблемы, чувства, впечатления о фактах, явлениях, связанных с темой, текстом, пословицей, сентенцией (при написании эссе);

– осуществлять критический анализ научных и публицистических материалов (при написании рецензий, отзывов); и др.

1.4. Критерии оценивания сформированности компетенций на уровне сверх-базовой стандартности С2:

1. Оформление речи, свойственного носителям языка. Показатель нормативного оформления речи, свойственного носителям изучаемого языка выражает степень владения обучаемыми нормами вербального оформления иноязычной коммуникации.

2. Понимание глубинного смысла высказывания в контексте. Показатель понимания глубинного смысла высказывания в контексте выражает степень выявления глубинного смысла высказывания по проблемам профессионального и академического характера.

3. Варьирование коммуникативных стратегий и тактик. Показатель варьирования коммуникативных стратегий и тактик выражает степень репертуара профессиональных коммуникативных стратегий и тактик, способствующий осуществлять речевую вариативность.

4. Соотношение профессиональных ситуаций с национально-специфическим оформлением речи. Показатель соотношения профессиональных ситуаций с национально-специфическим оформлением речи определяет степень умения соотносить профессиональные и академические ситуации с национально-специфическим оформлением речи.

Уровни оценивания: оптимальный, высокий, средний, низкий.

Содержание критериев уровней оценки:

Оптимальный уровень:

Обучающийся уверенно и свободно использует иностранный язык в профессиональных и академических ситуациях: допускает незначительные ошибки в нормативном использовании языковых средств профессионального и научного характера. Обладает широтой иноязычного профессионального и научного тезауруса и знанием различий норм профессионально направленного речевого и неречевого поведения. Гибко варьирует коммуникативные стратегии и тактики. Использует кооперативный стиль общения, демонстрирует образцы толерантного поведения, выражая эмпатию, некатегоричность суждений с помощью иноязычных средств. В случае коммуникативных затруднений легко налаживает коммуникацию.

Поддерживает коммуникацию, учитывая интересы партнера и свои

собственные, считывает невербальное поведение другого коммуниканта в целях определения хода последующей коммуникации.

Высокий уровень:

Обучающийся уверенно осуществляет коммуникацию во всех профессиональных и академических ситуациях, за исключением наиболее сложных. Коммуникация и понимание эффективны в большинстве случаев, паузы легко преодолеваются за счет компенсирующих факторов (уточнений, пояснений). Профессионально-маркированные высказывания строятся в соответствии с иноязычными нормами. В условиях проблемных ситуаций наблюдаются ошибки в нормах иноязычного оформления высказываний, но понимание смысла и коммуникация не блокируется. Знает признаки межкультурных различий и применяет их в процессе межкультурной коммуникации, выражая мысли и корректно понимая скрытый смысл высказывания. Однако не всегда свободно может выразить мысль и понять смысл культурно-обусловленных ситуаций из-за неумения экстренно использовать вариативный набор языковых и речевых средств. Преимущественно толерантен, гибко использует относительно устойчивый набор стратегий и тактик. Может инициировать коммуникацию. Допускает ошибки, которые не блокируют коммуникацию.

Средний уровень:

Обучающийся свободно пользуется иностранным языком в знакомых, стандартных ситуациях. Допускает ошибки в языковых и речевых нормах. Варьирование коммуникативно-речевых средств ограничено. Понимает основной смысл высказывания. Выражает стремление к коммуникации, но не в полной мере использует знания о кросс-культурных различиях в реальных ситуативных действиях. В профессиональном поведении интерактивные речевые действия в процессе межкультурного межличностного взаимодействия характеризуются адекватным пониманием и компетенцией, но иногда требуют поддержки со стороны преподавателя или других участников общения. Не всегда уверен в выборе профессионально-маркированных иноязычных средств. Испытывает трудности в инициировании и поддержке разговора, недостаточно коммуникабелен. Часто делает паузы, что не блокирует коммуникацию. Выраженная мысль требует пояснения и уточнения. Недостаточно выражена толерантность- эмоционально-речевая отзывчивость в форме эмпатии, гибкости речевых реакций. Наряду с проявлениями коммуникации сотрудничества присутствует категоричный стиль высказываний. В сложных проблемных ситуациях иногда затрудняется в понимании смысла и выборе адекватных иноязычных средств. Понимает основной смысл аутентичных текстов профессионального характера. Часто обращается к словарю. Использует ограниченный набор варьируемых языковых средств. Использует базовый запас профессионально-направленных и научных терминологий. Понимает основные моменты профессиональной коммуникации. Допускает

много ошибок, но смысл речи ясен.

Низкий уровень:

Неспособность вступать в обсуждение на требуемом уровне. Речевое поведение коммуникативно и когнитивно неприемлемо.

Дифференциальная уровневая шкала сформированности компетенций

Уровень	%-ное содержание	Оценка (по традиционной системе)
Оптимальный уровень	100-90 баллов	Отлично
Высокий уровень	89-75 баллов	Хорошо
Средний уровень	74-50 баллов	Удовлетворительно
Низкий уровень	49 и ниже	Неудовлетворительно

ТРЕБОВАНИЯ К ОВЛАДЕНИЮ ЯЗЫКОВЫМИ СРЕДСТВАМИ С2

Овладение системой языка и способности ее использования в межкультурно-коммуникативной деятельности.

Фонетический материал

Совершенствование произносительных умений и навыков при устном общении. Работа над произношением ведется на материале текстов для чтения и аудирования, а также при подготовке к устным выступлениям.

Лексический материал

1. Оперирование предложениями, максимы, пословицами, цитатами, часто встречающиеся в письменной и устной речи изучаемого им подязыка.
2. Знание сокращений и условных обозначений и т.п.
3. Клише академической речи. Идиоматические обороты профессионального общения и научного стиля.
4. Современная деловая и академическая лексика. Специальная терминология.
5. Лексические единицы для описания тенденций развития экономики, рынков, науки и других показателей деловой активности.
6. Связность устной и письменной речи: вводные и связующие слова, союзы и типы предложений.
7. Владение правилами речевого этикета при официальном и неофициальном общении.
8. Культура научной речи в профессиональной деятельности

Грамматический материал

1. Понятие о грамматических особенностях официального и неофициального общения.
2. Видовременные формы глагола изучаемого языка.
3. Сложное дополнение. Сложное подлежащее.
4. Различные оттенки модальности.
5. Повелительное наклонение.

6. Различные типы вопросов.
7. Страдательный залог и независимые причастные обороты в научной речи.
8. Сложное подлежащее и номинативно-инфинитивные конструкции в научной речи.
9. Сослагательное наклонение и эмфатические конструкции в научной речи.
10. Все грамматические особенности функционального стиля научной речи.
11. Система и функции знаков препинания в изучаемом языке.

ПРИМЕРНОЕ СОДЕРЖАНИЕ КОНТРОЛЯ УСПЕВАЕМОСТИ

Для проверки учебных достижений обучающихся предусмотрены следующие виды контроля знаний обучающихся:

- текущий контроль;
- рубежный контроль;
- итоговый контроль.

Текущий контроль - это систематическая проверка учебных достижений обучающихся, проводимая обучающим преподавателем в течение академического периода в соответствии с рабочей учебной программой дисциплины.

Текущий контроль успеваемости магистрантов проводится по каждой теме учебной дисциплины и включает контроль знаний на аудиторных (практических занятиях, за выполненные лабораторные работы) и внеаудиторных занятиях (домашние задания, задания СРМ).

Записи по результатам текущего контроля и оценки знаний ведутся преподавателем посредством регулярной регистрации учебных достижений обучающихся.

Рубежный контроль - это контроль учебных достижений, осуществляемый по завершении раздела (модуля) одной учебной дисциплины. Проводится не менее двух раз в течение одного академического периода в рамках одной учебной дисциплины.

Форма проведения рубежного контроля:

- письменная коммуникация;
- устная коммуникация.

Под **письменной коммуникацией** подразумевается:

– написание небольшого эссе (**Write a paragraph**) по типам эссе (описательный, мнение, сравнение / контраст, и проблема / решение) объёмом не менее 250-300 слов.

Критерии оценивания Paragraph Writing: Основная идея; тезисы, аргументы; заключение; переходы качество письменной речи (лексическое и грамматическое оформление речи), терминологическая насыщенность, орфография, пунктуация, объём.

– написание **Annotated Bibliography**, состоящая от пяти аннотаций трудов,

относящихся к теме магистерской диссертации. Каждая аннотация должна состоять из не менее 150 – 200 слов. Источники располагаются в алфавитном порядке, год издания не ранее 2010г. Язык написания источника – любой, язык написания *Annotated Bibliography* – иностранный.

Критерии оценивания *Annotated Bibliography*: надежность источников, умение использовать материал для построения аргументации, корректность содержания и структуры аннотации, качество письменной речи (лексическое и грамматическое оформление речи), терминологическая насыщенность, орфография, пунктуация, объем (от 5 аннотаций, каждая аннотация - 150 – 200 слов).

– выполнение анализа данных интервью (**Analyzing interview data**). Интервью, как метод социологического исследования, предполагает общение интервьюера и респондента «лицом к лицу», с целью сбора материала для изучения и обобщения. Магистрант выполняет качественный и количественный анализ данных интервью на предмет объективности, надежности, внутренней и внешней валидности исследуемого объекта.

Критерии оценивания анализа данных интервью: надежность источников, умение использовать материал для построения вопросов, корректность содержания интервью, качество письменной речи (лексическое и грамматическое оформление речи), терминологическая насыщенность, орфография, пунктуация, соответствие требованиям проведения и анализа интервью.

Под **устной коммуникацией** подразумевается выполнение **Article Rendering**. Магистрантам подбираются научные статьи по специальностям объемом не менее 400-600 слов. Время подготовки к устному ответу –15 мин. Устный ответ составляет около 7 мин. Устная коммуникация показывает контроль сформированности способности и готовности студента к межкультурному контактному иноязычному общению на основе монологической и диалогической форм коммуникации в режиме $S \rightarrow T \leftrightarrow S$.

При выполнении задания **Article Rendering** (реферирования статей) необходимо следовать следующей структуре его изложения:

1. Заголовок статьи
2. Автор статьи
3. Источник
4. Основная идея статьи
5. Краткое содержание статьи (не более 10-20 предложений)
6. Основная проблема в статье
7. Особенности статьи
8. Новые для магистранта факты, изложенные в статье
9. Факты, противоречащие ранее установленным взглядам
10. Вопросы в статье, которые остались без ответа
11. Заключение автора

12. Выражение собственного мнения магистранта по обсуждаемой проблеме.

Критерии оценивания: способность критически оценивать содержание статьи, решение коммуникативной задачи, качество устной речи (лексическое, фонетическое и грамматическое оформление речи), использование профессиональной терминологии.

Итоговый контроль обучающихся проводится с целью оценки качества освоения ими программы учебной дисциплины согласно соответствующим инструкциям в период промежуточной аттестации. Форма и порядок проведения экзамена по каждой учебной дисциплине устанавливается не позднее месячного срока с начала академического периода.

Формы итогового контроля:

- письменная коммуникация;
- устная коммуникация.

В письменную коммуникацию входит **Article critique** объемом около 350 слов. Письменная часть проводится в течение 100 мин, в которые входит чтение статьи и написание Article critique. Тип и жанр письменных произведений отбираются в строгом соответствии с требованиями Типовой учебной программы и уровнем иноязычной обученности магистранта.

Article critique, как правило, содержит следующую структуру:

- название статьи и имя автора(ов)
- подведение итогов статьи в плане цели, методов и результатов
- основные позиции, утверждения, точки зрения автора(ов) и отзыв магистранта на них
- положительная или негативная критика в отношении различных аспектов статьи, основанная на доказательствах
- научная ценность статьи.

Критерии оценивания: умение резюмировать статью, умение использовать материал для построения аргументации, качество письменной речи (лексическое и грамматическое оформление речи), орфография, пунктуация, объем (около 350 слов).

Под **устной частью экзамена** подразумевается презентация на иностранном языке магистерской диссертации по главам (**Power Point Presentation of thesis foundation**). Устная коммуникация показывает контроль сформированности способности и готовности студента к межкультурному контактному иноязычному общению на основе монологической и диалогической форм коммуникации в режиме $S \rightarrow T \leftrightarrow S$. Длительность данного аспекта составляет 15 мин. на магистранта, из которых: 10 мин. для презентации, и 5-7 мин. - обсуждение и вопросы.

Критерии оценивания: следование структуре изложения, согласно требованиям обоснования, лексическое, фонетическое и грамматическое оформление речи, оперирование профессиональной терминологией, решение коммуникативной задачи.

ПРИМЕРНЫЕ ЗАДАНИЯ НА СРМ

1. Ознакомьтесь Proposal (report, review, informal/formal letter), предложенный вашим преподавателем. Сформулируйте основную идею, проблему. Найдите и исправьте лексические ошибки (неверно употребленные связующие/вводные слова и т.д.).

2. Напишите тезисы в соответствии с требованиями к тезисам выдвинутых организаторами международной конференции на интересующую вас тему.

3. Напишите план научной статьи. Расставьте части статьи в порядке IMRaD. Соедините их подходящими по смыслу связующими словами (transition words).

4. Напишите рецензию на статью магистранта из вашей группы. Укажите сильные и слабые стороны статьи. Обоснуйте их.

5. Ознакомьтесь с рецензией на Вашу статью. Согласны ли вы с указанными замечаниями? Отметьте те, с которыми вы не согласны. Обсудите указанные вопросы на занятии.

6. Использует ли ваш преподаватель на уроке невербальные способы указания на ошибки в речи магистранта, например: жесты, мимику и прочие средства? Считаете ли вы такие способы исправления ошибок обучающего допустимыми, поскольку они:

- помогают ему обратить внимание на речевую или языковую неточность;
- экономят время урока;
- обеспечивают осознанность в использовании иноязычных речевых средств.

Предложите жесты, которые можно использовать в качестве способов исправления ошибок студента.

7. Проанализируйте УМК по определенному курсу специальности с точки зрения поставленных целей и содержания обучения.

8. Напишите формальное письмо и обоснование намерений для подачи на стипендию зарубежного вуза. Изложите свой академический опыт и перспективы.

9. Заранее прочитайте предложенную научную статью, выделите элементы академического стиля, принципы цитирования, объясните использование элементов библиографического аппарата (MLA); выделите тезис, основные аргументы и вывод; составьте письменное резюме (summary) текста; выскажите свою точку зрения по тематике статьи.

ИСПОЛЬЗОВАННАЯ ЛИТЕРАТУРА

1. Кунанбаева С.С. Современное иноязычное образование: методология и теории. – Алматы, 2005. – 262с.
2. Кунанбаева С.С. Теория и практика современного иноязычного образования. – Алматы, 2010. – 340с.
3. Общеввропейские компетенции владения иностранным языком: Изучение, преподавание, оценка. – Страсбург – Москва: Cambridge University Press, Департамент современных языков, Московский государственный лингвистический университет, 2003. – 256 с.
4. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. – М.: Просвещение, 1991. – 223с.
5. Плужник И. Л. Формирование межкультурной коммуникативной компетенции студентов гуманитарного профиля в процессе профессиональной подготовки– Тюмень, 2003. – 335с.
6. Программы научно-инновационных профессионально-образовательных комплексов КазУМОиМЯ имени Абылай хана. Алматы, 2014
7. Гарбовский Н.К. Теория перевода. Издательство Московского университета. Москва 2007. 544с.

РЕКОМЕНДУЕМАЯ ЛИТЕРАТУРА

Английский язык

1. English for academic purpose. Ken Hyland. Routledge Taylor& Francis Group. New York, 2006.
2. Oxford Practice Grammar. New edition (with tests and answers) (John Eastwood).- Oxford University Press, 2010
3. Ready for CAE. Coursebook. Roy Norris with Amanda French. Macmillan, 2013.
4. Беспалова, Н.П. Перевод и реферирование общественно-политических текстов. Английский язык: учеб. пособие / Н.П. Беспалова, К.Н. Котлярова, Н.Г. Лазарева, Г.И. Шейдеман. – 4-е изд., перераб. и испр. – М.: Изд-во РУДН, 2004.

Разработчики

- д.п.н., профессор Кульгильдинова Т.А.
к.ф.н., доцент Медетова М.Е.
к.п.н., доцент Елубаева П.К.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ
МИНИСТРЛІГІ**

ТІПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

**АТРЗА 5301 АУДАРМА ТЕОРИЯСЫ МЕН ПРАКТИКАСЫНЫҢ
ЗАМАНАУИ ӘДІСНАМАСЫ**

6M020700-Аударма ісі
магистратура мамандығы бойынша

2 кредит

Алматы 2017

АЛҒЫСӨЗ

1 Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті **ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ЕНГІЗГЕН**

2 ШІКІР ЖАЗҒАНДАР: Медетова М.Е., ф.ғ.к., доцент, Абылай хан атындағы ҚазХҚжӘТУ; Беккожанова Г.К., ф.ғ.к., доцент, Абай атындағы ҚазҰПУ; Букаева Б.Е., ф.ғ.к., Абай атындағы ҚазҰПУ

3 Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 05.07.2016 жылғы № 425 бұйрығымен **БЕКІТІЛГЕН ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН**

4 Типтік оқу бағдарламасы 6М020700-Аударма ісі магистратура мамандығы бойынша типтік оқу жоспарына сәйкес әзірленген

5 2016 жылы «4» шілдеде Республикалық оқу-әдістемелік кеңестің мәжілісінде **ҚАРАСТЫРЫЛҒАН. № 11 Хаттама**

ТҮСІНІК ХАТ

Бұл бағдарлама 6M020700-Аударма ісі мамандығы бойынша магистрлерді даярлауды жүзеге асыратын Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындарына арналған.

«Аударма теориясы мен практикасының заманауи әдіснамасы» курсы бағдарламасы Типтік оқу жоспарына, Мемлекеттік стандарт талаптарына сай берілген теориялық пәнді оқытуға арналған сағаттар есебінен жасалған.

Аударматанудағы қазіргі заманғы үрдістерді үйрету аударма әрекетінің ерекшеліктері мен заңдылықтарын терең түсіну үшін лингвистикалық қамтамасыздықты жасайды және «Аударма ісі» мамандығы бойынша оқу жоспарына енетін жақын пәндерге «Мәдениетаралық қатысым және аударма мәселелері», «Заманауи аударматану», «Аударматанудағы талдау және зерттеу әдістері», «Когнитивтік лингвистика», «Аударматанудағы функционалды және қатысым теориялары» және басқа да курстармен жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Кредиттік технологияның енуіне байланысты «Аударма теориясы мен практикасының заманауи әдіснамасы» пәнін оқып үйренудің негізгі түрі магистранттардың өзіндік жұмысы, сондай-ақ лекция және семинар жұмыстары болып табылады. Пәннің теориялық ережелерін тәжірибелік бекіту және қолдану аударманың әр түрлі аспектілері бойынша тәжірибелік сабақтарда, сондай-ақ диссертациялық жұмыстарды жазу барысында жүзеге асады.

«Аударма теориясы мен практикасының заманауи әдіснамасы» пәні аяқталғанда магистранттар:

Білуі тиіс:

- Аударматанудағы қазіргі әдіснамасының негізгі қағидаларын;
- Аударматанудағы қолданылатын талдау әдістері мен тәсілдерін;
- Аударматанудағы қолданылатын талдаудың әдістемелерін және тәсілдерін;

Істей алуы тиіс:

- Аударматанудағы зерттеулердің мақсаттарын, нысандарын, пәндерін өзектіліктерін дәл анықтау жолдарын;
- Когнитивті-коммуникативті әдіске негізделген заманауи әдіснамасын шығармашылықпен қолдану, нақты аударма мәселелерді шешу үшін аударма стратегияларда және шешімдерді белгілеп анықтау;
- Аудармадағы тепе-теңдікке (адекватность) жету үшін әр түрлі жанрдағы мәтіндердің бір-бірінен ажырата білу және функционалды стильдердің когнитивтік-коммуникативтік ерекшеліктерін анықтау және сараптама жасау;

Игеруге тиіс:

- заманауи аударматанудың концептілік және категориялық аппаратын;
- аударматанудағы және жалпы тіл біліміндегі терминдердің қолданысын.

Пәннің пререквизиттері: Тіл теориясының негіздері, Аударматану және аударма ісі бакалавр дайындау деңгейіндегі аударма теориясы мен тәжірибесін басқа пәндері.

Пәннің кореквизиттері: Ғылымның тарихы және философиясы, Шет тілі (кәсіби), Педагогика, Психология.

Дискурс- пәндер аралық зерттеу нысаны ретінде, Аударматану және мәдениет-аралық қарым-қатынас мәнмәтіндегі заманауи прагмалингвистикалық және функционалды-коммуникативті теориялар зерттеу әдістері мен талдаудың және технологиялардың лингводидактикалық практикум, Когнитивтік теория негізіндегі заманауи лингвистикалық семантика.

ПӘННІҢ ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЫ

1. Аударматану - дербес ғылым саласы.
2. Аударматанудың мақсаты, міндеттері, нысаны.
3. Аударматанудағы зерттеудің заманауи әдіснамасы.
4. Мәтіннің ақпараттылығы. Аударма барысындағы ақпараттық қор ұғымы.
5. Аударманың заманауи әдістері мен қағидалары. Аударма және айтылулардың түрлері. Жазбаша аудармадағы мәтіннің бөлшектену әдісі.
6. Аударма әдістері мен тәсілдері, жолдары. Аудармадағы трансформациялар. Ауызша аударма барысындағы жазып алу әдістері және оның негізгі ережелері.
7. Түпнұсқа мәтінді трансформациялау әдістері (лексикалық, грамматикалық және ауызекі тілдің компрессиясы).
8. Аударма бірліктерін белгілеу, анықтау әдістері.
9. Сәйкесеместіктер теориясы мен негізгі ұстанымдары.

ПӘННІҢ МАЗМҰНЫ

Пәннің мақсаты Аударма саласындағы магистранттардың әдіснамалық, теориялық және тәжірибелік дайындығын тереңдету болып табылады.

Пәннің міндеттері магистранттардың қазіргі заманғы лингвоаударма зерттеулердің негіздерін меңгеруі, оларды нақты материалдар жинауда және өндеуде мүмкін болатын тәсілдермен таныстыру және аударматанудағы қол жеткізген аударматанудағы қол жеткізген нәтижелерді пайдалана алуы, магистранттардың өз бетінше ғылыми – зерттеу және тәжірибелік жұмыстар жүргізулеріне алғышарттар жасау болып табылады.

«Аударма теориясы мен тәжірибесінің заманауи әдіснамасы» пәннің нысаны аударматанудың когнитивті-лингвомәдениетаралық әдіснаманың негіздері.

Аударманың когнитивтік-коммуникативтік тәсілін меңгерген аудармашының кәсіби әрекетінің теориясының және тәжірибесін оқыту прагма-кәсіби сипатқа ие болады, бұл қазіргі заманғы оқыту әдістерін қолдануды талап етеді: ізденіс-зерттеу жобаларын, типтік және прагма-кәсіби

тапсырмалар, компьютерлік технологиялар, кейс-тапсырмалар, баяндамалар, мәселелік міндеттерді және тестілік (бақылау) тапсырмаларды шешу.

Аударма адам қызметінің көне түрі болып табылады. Адамзат тарихында тілдері бір-бірінен ерекшеленетін адамдардың топтары қалыптасқаннан бастап, әр түрлі тілде сөйлейтін ұжымдардың арасындағы қарым-қатынасқа көмектескен екі тілде сөйлейтін адамдар пайда болды. Жазудың пайда болуымен бірге бұндай ауызша аудармашыларға ресми, діни, және іскерлік сипаттағы әр түрлі мәтіндерді жазбаша аударған аудармашылар қосылды. Осылайша, ең алдымен аударма адамдардың тіларалық қарым қатынасына мүмкіндік беріп, маңызды әлеуметтік қызмет атқарды. Жазбаша аударманың кең таралуы елдер арасындағы экономикалық байланыстарды кеңейтуге және басқа халықтардың мәдени жетістіктеріне кең көлемде қол жеткізуге, әдебиеттер мен мәдениеттердің өзара әрекеттесуі мен бірін бірі байытуына септігін тигізді.

Алайда оның пәнаралық сипатына байланысты, XX ғасырдың ортасында ғана аударма дербес ғылым ретінде рәсімделді. Халықаралық байланыстар мен ақпарат алмасудың кеңеюі жағдайында қарқынды дами отырып, аударматану қазіргі заманда өз теориялық базасы, концептуалды аппараты және терминологиялық жүйесі бар дербес ғылыми пән статусына ие болады.

«Ғылымның әрі қарай дамуы, соның ішінде тілдің когнитивті табиғатын жаңаша түсіну, аударма үдерісін әртүрлі тілдерде сөйлейтін қатысым иелерінің белсенді түрдегі және өзара әсердегі когнитивтік құрылымдарын, және де аудармашыны мәдениетаралық қатысымдағы делдал ролінде түсінуге жағдай жасайды .

Тетіктер мен алгоритмдерді зерттеуге бағытталған, аударма тіліндегі мәтінді құруға апаратын, жаңаша, когнитивті тәсіл бойынша, біріншіден, аудармашы тұлғасы қалай жасалатындығы және, екіншіден, ол сапалы соңғы өнімді қалай жасайтындығы, өзекті болып табылады» [1].

НЕГІЗГІ БӨЛІМ

1 тақырып. Аударматану – өзіндік ғылыми сала ретінде.

Аударма оқу пәні ретінде: заманауи білім беру жүйесіндегі ерекшелігі, орны. Аударма оқыту мақсаты әлеуметтік-педагогикалық әдістемелік категория ретінде. Аударманы оқыту принциптері әдістемелік жүйенің концептуалды қағидалары ретінде. Аударма мәтін құру ретінде, түпнұсқаға коммуникативтік құндылығы тең мәтінде құру. Функционалды, мағыналық, құрылымдық аспектілердің коммуникативті теңдіктер.

«Аудармадағы жаңаша түсінікті назарда ұстай отырып («екі әртүрлі когнитивті құрылым адресант пен адресаттың өзара әсері аудармашы когнитивті арқылы» ретіндегі когнитивистика терминдерінде), аударматану мен мәдениетаралық қатысымның негізгі ұғымдарының сәйкестік нүктесі мен өзара әсерін қарастыру керек. Қабылданған жүйе бойынша

мәдениетаралық қатысымның координаты әртүрлі этномәдениет өкілдерінің қарым-қатынасы ретінде қарастырылады, бұл бастапқыда коммуниканттардың әлемі көрінісінің «қақтығысы» сияқты болуы мүмкін, мәтін аудармасындағы сияқты аудармашының әлемі көрінісі бейнесін табады. Зерттеушілердің пікірі бойынша, мәдениетаралық қатысым да, аударма да тіл мен мәдениеттің өзара әсеріне негізделеді, олар үшін ортақ нәрсе тілдегі аялық білімнің қайта көрінісі, әлемнің тілдік және мәдени көрінісінің өзара әсері, «лингвоэтикалық кедергілердің» болуы, этномәдениеттер «қақтығысы», проблема «қатысымдық сәтсіздіктер» мәселесі болып табылады [1].

2-тақырып. «Аударма теориясы мен тәжірибесінің заманауи әдіснамасы» пәннің нысаны, мақсаттары және міндеттері.

Аударматанудың нысаны аударма жұмысы болып табылады. Аударма қызметінің (әрекеттерінің) типологиясы. Аударма – көп қырлы жұмыс.

Мақсаты – келешек аударма мамандарды жалпы тілдік және аударма теориясының заманауи әдіснамасымен таныстыру.

Міндеттері:

- Аударма дағдылары мен болашақ кәсіби әрекетін ары қарай дамыту үшін магистранттардың теориялық когнитивтік-коммуникативтік базасын кеңейту;
- Магистранттарды аударматанудағы жаңа когнитивтік және коммуникативтік үрдістермен және категориялармен таныстыру;
- Аударманың заманауи концепциялық игеру негізінде магистранттардың ары қарай өз бетінше ғылыми зерттеу және практикалық жұмысын жүзеге асыруы үшін алғышарттарды жасау.

3-тақырып. Аударматанудағы зерттеудің заманауи әдіснамасы.

Тіл біліміндегі және аударматанудағы ғылыми зерттеулердің әдіснамасы.

Ішкі лингвистикалық әдістер мен тәсілдер. Сыртқы лингвистикалық әдістері мен тәсілдері. Пара-лингвистикалық әдістері мен тәсілдері. Зерттеу материалдарың жинау, өңдеу және талдау әдістері. Аударматанудағы когнитивтік-коммуникативтік әдіс. Аудармадағы прагмалингвистикалық және функционалды- коммуникативті әдіс. Моделдеу әдісі. Аударматанудағы IT.

4-тақырып. Аударманың принциптері мен заманауи әдістері.

Аударманың барабарлық ұстанымы. Эквиваленттің түрлері мен деңгейлері. Семантикалық және прагматикалық эквиваленттердің қарама-қарсы қойылуы. Аударманың әртүрлілігі. Эквиваленттің деңгейін таңдау факторлары. Коммуникативтік құндылықтың аударма мәтінінде түсілігі. Прагмалық адаптациялық аударудың принциптері мен тәсілдері. Аударма процесстің негізгі сипаттау принциптері.

5-тақырып. Мәтін- аударма бірлігі ретінде. Мәтіннің ақпараттылығы.

Аударма кезіндегі ақпараттың қоры туралы түсінік. Мәтіндердің типтері

мен түрлері. Мәтіндердің алдын ала аудару анализі(мәтін ішіндегі және мәтін сыртындағы факторлар). Аударма процесінің аударма мәтініне байланысты болуы.

6-тақырып. Мәтін аудармасының трансформациялық әдістері.

Аудармадағы сәйкестіктердің типологиясы. Бірыңғай және көптүрлі сәйкестіктер.

Мәнмәтін (шектеулі және кең көлемде) және тілге жатпайтын жағдай. Окказионалдық сәйкестіктердің түсінігі - лексикалық және грамматикалық бірліктері (эквиваленттік емес бірліктердің негізгі тәсілдері). Аударма трансформацияның түсінігі – лексикалық, грамматикалық, стилистикалық. Ауызекі сөздің қысқартылуы (компрессиясы).

7-тақырып. Психолингвистикалық топтау.

Ауызша және жазбаша аударма түрлерінің ерекшеліктері. Ауызша аударманың түрлері мен типтері. Дәйекті және ілеспелі аудармалар коммуникативтік әрекет түрлері болып табылады. Аударма барысындағы жазу және оның негізгі ережелері. Жазбаша аудармадағы мәтінді бөлшектеу әдісі.

8-тақырып. Сәйкесеместіктер теориясы және оның негізгі шарттары.

Тілдік, тарихи және мәдениетаралық айырмашылықтар «аударылмаушылық теориясының» негізгі себептері. Аударматанудың мәнмәтініндегі мәдениетаралық қарым-қатынас теориясы. Аудармашының заманауи анықтамасы: аудармашы мәдениетаралық қарым-қатынастың субъектісі (дәнекері).

9-тақырып. Отандық және шетелдік аударматану.

Аударматанудың ағылшын ғалымдарының еңбектері бойынша сұрақтары. Аударматану Франция мен Канада елдерінде. Аударматану АҚШ елінде. Аударматанудың Германияда, Скандинавияда, Швейцарияда, Израиль, Турция, Қытай және Араб елдерінде. Аударматанудың Ресей мен Қазақстанда дамуы: теория және практика.

СЕМИНАР САБАҚТАРЫНЫҢ ЖОБАЛЫҚ ТАҚЫРЫПТАР ТІЗІМДЕМЕСІ

1. Аударматану өзіндік жеке сала ретінде
2. Аударматанудың нысаны, мақсаты, міндеттері
3. Аударматанудың заманауи зерттеу әдіснамасы
4. Мәтін – аударма бірлігі ретінде.
5. Аударудың эквиваленттілігі
6. Аударматану саласында когнитивті –коммуникативті тәсілді қолдану.
7. Прагмалингвистик және функционалдық-коммуникативтік тәсілдерді қолдану
8. Аударманың прагматикалық аспектісі.
9. Аударма ісінде модельдеу тәсілі.

МӨЖ ЖОБАЛЫҚ ТАҚЫРЫПТАРЫ

1. Диссертациялық зерттеудің нысаны, мақсаты, міндеттері және өзектілігі (презентация).
2. Аудармадағы (информациялық) ақпараттық қорының ұғымы.
3. Аударматанудағы заманауи қағидалар.
4. Саяси-қоғам мәтіндер аудармалардың когнитивтік-коммуникативтік ерекшеліктері.
5. Белгілі бір саладағы мәтіннің (медицина, заң, көркем, іскерлік, т.б.) аудармасындағы лингвомәдениетаралық аспектісі.
6. Аударманың прагматикалық аспектісі.
7. Мәтіннің когнитивті ақпарат берудегі лингвостилистикалық ерекше ліктері.
8. Аудармашының семантикалық жоғалтпалар мен эквиваленттің жөк жағдайында өтеп беру біліктілігі.
9. Когнитивтік теорияда заманауи лингвистикалық семантика.

ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ (негізгі)

1. С.С.Кунанбаева. Перевод в свете когнитивного подхода и профессиональная подготовка переводчиков. Международный научный симпозиум «Актуальные проблемы перевода в контексте межкультурной коммуникации» 16-17 марта 2017.
2. С.С.Кунанбаева. Современная методология иноязычного образования: теория и практика. –Алматы, 2010 г.
3. В.С. Виноградов. Введение в переводоведение. – М.,2001.
4. Н.К. Гарбовский. Теория перевода. – М..2004.
5. Р.З. Загидуллин. Переводоведение в Казахстане: состояние и перспективы // Актуальные проблемы теории и практики перевода в контексте современности. – Алматы, 2000.
6. В.Д. Калинина. Теория и практика перевода. – М., 2008
7. В.Н. Комиссаров. Современное переводоведение. – М., 2001.
8. В.В. Сдобников, О.В. Петрова. Теория перевода. – М., 2006.
9. Дж.К. Катфорд. Лингвистическая теория перевода: Об одном аспекте прикладной лингвистики/Пер. с англ. – М., 2004.
10. Маслова В.А., Когнитивная лингвистика. Мн.: Театра Системс, 2004.
11. G.E. Miram, V.V. Daineko et al. Basic Translation : A Course of lectures on translation theory and practice. – Kiev, 2002.
12. Langacker R. Cognitive Grammar: A Basic Introduction. – New York: Oxfords University Press, 2008.
13. Croft. W, and Cruse, D.A. Cognitive Linguistics . Cambridge: Cambridge University Press. – 2004.

14. Fillmore Ch.J. Frame semantics // Linguistics in the morning calm: Selected papers from the SICOL-1981. – Seoul: Hanship, 1982. P. 111-137.
15. Zagidullin R. Y. Translation Studies in Kazakhstan : Cognitive – Communicative Approach//Translation: New ideas for a New Century . – Vancouver, 2002.

(қосымша)

1. И.А. Алексеева. Введение в переводоведение. – М., 2004
2. Т.А. Казакова. Художественный перевод. Теория и практика . – Спб, 2006.
3. В.Н. Комиссаров. Общая теория перевода: проблемы переводоведения в освещении зарубежных ученых. – М., 1999
4. Л.К. Латышев. Перевод: проблемы теории, практики и методики преподавания. – М., 1988.
5. З.Д. Львовская. Современные проблемы перевода – М., 2008.
6. Р.К. Миньяр-Белоручев. Теория и методы перевода. – М., 1996.
7. К.И. Чуковский. Высокое искусство. – М., 1988.

Автор: ф.ғ.к., доцент Ермағамбетова А.С.

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН**

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

**SMTPP 5301 СОВРЕМЕННАЯ МЕТОДОЛОГИЯ ТЕОРИИ
И ПРАКТИКИ ПЕРЕВОДА**

по специальности магистратуры
6M020700-Переводческое дело

2 кредита

Алматы 2017

Предисловие

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Казахским университетом международных отношений и мировых языков им. Абылай хана

2 РЕЦЕНЗЕНТЫ: Медетова М.Е., к.ф.н., доцент, КазУМОиМЯ им.Абылай хана; Беккожанова Г.К., к.ф.н., доцент, КазНПУ им.Абая

3 УТВЕРЖДЕНА И ВВЕДЕНА В ДЕЙСТВИЕ приказом Министерства образования и науки Республики Казахстан № 425 от 05.07.2016 года

4 Типовая учебная программа разработана в соответствии с Типовым учебным планом по специальности магистратуры 6М020700-Переводческое дело

5 РАССМОТРЕНА на заседании Республиканского Учебно-методического совета от «4» июля 2016 года. Протокол № 11

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Настоящая программа предназначена для высших учебных заведений Республики Казахстан, осуществляющих подготовку магистров по специальности 6М020700-Переводческое дело.

Программа курса «Современная методология теории и практики перевода» составлена из расчета часов, отводимых на изучение данной теоретической дисциплины согласно Типовому учебному плану (Требования госстандарта).

Изучение современной методологии теории и практики перевода позволяет осуществить интеграцию положений указанной дисциплины с такими курсами модульной программы как «Межкультурная коммуникация и проблемы перевода», «Методы исследования и анализа в переводоведении», «Когнитивная лингвистика», «Функционально-коммуникативные теории в переводоведении» и др. смежными дисциплинами, входящих в учебный план по специальности «Переводческое дело».

В связи с введением кредитной технологии основной формой изучения курса «Современная методология теории и практики перевода» является самостоятельная работа магистрантов (СРМ), а также работа на лекциях и семинарах. Закрепление и практическое применение теоретических положений курса осуществляется на практических занятиях по различным аспектам перевода, а также в ходе написания диссертационных работ.

По завершении курса «Современная методология теории и практики перевода» магистранты должны:

Знать:

- основные положения современной методологии переводоведения;
- методы и приемы анализа, применяемые в переводоведении;
- принципы и современные методы перевода;

Уметь:

- правильно определять объект, цели и задачи науки о переводе;
- творчески применять современную методологию перевода, основанную на когнитивно-коммуникативном подходе к переводу, для выработки переводческих стратегий и принятия решений по конкретным переводческим задачам;
- правильно ориентироваться в различных типах текстов для достижения адекватности в переводе;

Владеть:

- концептуальным и категориальным аппаратом современного переводоведения;
- общелингвистической и переводоведческой терминологией.

Перечень дисциплин, предшествующих изучению данной дисциплины:

Основы теории языка, Переводоведение и другие дисциплины по теории и практике перевода на уровне подготовки бакалавров переводческого дела.

Перечень дисциплин, необходимых для освоения изучаемой дисциплины: История и философия науки, Иностранный язык (Профессиональный), Педагогика, Психология, Дискурс как объект междисциплинарного исследования, Современные прагмалингвистические и функционально-коммуникативные теории в контексте переводоведения и межкультурной коммуникации, Лингводидактический профессиональный практикум по технологии и методам исследования и анализа, Современная лингвистическая семантика в свете когнитивной теории.

ТЕМАТИЧЕСКИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛИНЫ:

1. Переводоведение как самостоятельная наука.
2. Объект, цели, задачи науки о переводе.
3. Современная методология исследования в переводоведении.
4. Информативность текста. Понятие об информационном запасе при переводе.
5. Принципы и современные методы перевода. Перевод и типы высказывания. Метод сегментации текста в письменном переводе.
6. Способы и приемы перевода. Переводческие трансформации. Методы устного перевода. Метод переводческой записи и его основные правила.
7. Метод трансформации исходного текста (лексические, грамматические и речевая компрессия).
8. Методы выделения единиц перевода.
9. Теория несоответствий и ее основные положения.

СОДЕРЖАНИЕ КУРСА

Введение

Целью курса является углубление методологической, теоретической и практической подготовки магистрантов в области переводческого дела.

Задачами курса являются овладение магистрантами основных положений современной методологии теории и практики перевода, основными процедурами современных лингвопереводческих исследований на основе когнитивно-коммуникативного подхода к переводу, более глубокое овладение магистрантами основными способами и приемами перевода, создание предпосылок для самостоятельной научно-исследовательской и практической работы магистрантов.

Объектом Современной методологии теории и практики перевода являются основы разработанной в современной науке когнитивно-лингвокультурологической методологии переводоведения. Основным методом изучения данной дисциплины является метод изучения и анализа теоретических и практических основ, базируемых на когнитивно-лингвокультурологической методологии переводоведения, современной теории и практики перевода. Основным методом теории перевода является

сопоставительно-переводческий анализ. Среди методов других наук о языке, используемых теорией перевода: компонентный анализ, анализ по непосредственно составляющим (НС), моделирование, интроспекция, экспериментальные исследования.

Перевод является древним видом человеческой деятельности. Как только в истории человечества образовались группы людей, языки которых отличались друг от друга, появились билингвы, помогавшие общению между разноязычными коллективами. С возникновением письменности к таким устным переводчикам («толмачам») присоединились и письменные переводчики, переводившие различные тексты официального, религиозного и делового характера. Таким образом, перевод, в первую очередь выполнял важнейшую социальную функцию, делая возможным межъязыковое общение людей. Распространение письменных переводов способствовало широкому доступу к культурным достижениям других народов, взаимодействию и взаимообогащению литератур и культур.

Однако в силу его междисциплинарного характера, перевод оформился в самостоятельную науку лишь в середине XX века. Стремительно развиваясь в условиях расширения международных связей и обмена информацией, переводоведение в настоящее время пользуется статусом самостоятельной научной дисциплины со своей теоретической базой, концептуальным аппаратом и терминосистемой.

«Дальнейшее развитие науки, в частности новое понимание когнитивной природы языка, делает акцент на понимании процесса перевода как актуализации и взаимодействии когнитивных структур коммуникантов, говорящих на разных языках, и переводчика в роли посредника в межкультурной коммуникации.

Согласно новому, когнитивному подходу, который нацелен на изучение механизмов и алгоритмов, ведущих к созданию текста на языке перевода, центральным является, во-первых, вопрос о том, как формируется личность переводчика и, во-вторых, как он создает качественный финальный продукт» [1].

ОСНОВНАЯ ЧАСТЬ

Тема 1. Переводоведение как самостоятельная наука.

Перевод как сложный и многогранный вид человеческой деятельности. Причины игнорирования лингвистами как объекта исследования (идеи структурализма, отношение переводчиков, теория непереводимости). «Переводческий разрыв» в середине XX века и его последствия для переводоведения. Смена научной ориентации языкознания: от проблем внутренней лингвистики к проблемам внешней лингвистики. Принимая во внимание новое понимание перевода (в терминах когнитивистики как «взаимодействие двух разных когнитивных структур адресанта и адресата через когнитивцию переводчика»), следует рассматривать точки

соприкосновения и взаимодействия основных понятий переводоведения и межкультурной коммуникации. В принятой системе координат межкультурная коммуникация рассматривается как общение представителей разных этнокультур, что изначально предполагает «столкновение» картин мира коммуникантов, как и при переводе текста находит отражение картина мира переводчика. По мнению исследователей, и межкультурная коммуникация, и перевод основываются на взаимодействии языка и культуры, общим для них является репрезентация фоновых знаний в языке, взаимодействие языковой и культурной картин мира, наличие «лингвоэтнического барьера», «столкновение» этнокультур, проблема «коммуникативных неудач» [1] Переводы как источник информации для лингвистики о языках, участвующих в процессе перевода. Характеристика различных теорий (моделей) перевода. Проблемные вопросы теории соответствий и теории уровней эквивалентности. Перевод как создание текста, коммуникативно равноценного оригиналу. Функциональные, смысловые, структурные аспекты коммуникативной равноценности.

Тема 2. Объект, цели, задачи науки о переводе

Объект переводоведения – переводческая деятельность. Типология переводческой деятельности (многогранность переводческой деятельности). Цели - ознакомить будущих специалистов-переводчиков с основными современными положениями как лингвистической, так и общей теории перевода.

Задачи:

- Формирование теоретической базы для будущей профессиональной деятельности магистрантов переводческой специальности;
- Обобщение и систематизация теоретических положений, изложенных в курсах «Введение в языкознание», «Введение в специальность», «основы профессиональной деятельности переводчика»;
- Создание предпосылки для самостоятельной научно-исследовательской работы магистрантов по их основной специальности.

Тема 3. Современная методология исследования в переводоведении

Методология научных исследований в лингвистике и переводоведении

Методы и приемы внутренней лингвистики

Методы и приемы внешней лингвистики

Методы и приемы паралингвистики

Методы сбора и материалов и методы их анализа в переводоведении

Когнитивно-коммуникативный подход в переводоведении

Прагмалингвистический и функционально-коммуникативный подход к переводу.

Моделирование как метод в переводоведении. ИТ в переводоведении.

Тема 4. Принципы и современные методы перевода. Методы выделения единиц перевода.

Принцип эквивалентности. Противопоставление семантической и прагматической эквивалентности. Множественность вариантов перевода. Факторы, определяющие выбор уровня эквивалентности. Понятие коммуникативной ценности текста перевода. Принципы и приемы прагматической адаптации перевода. Основные принципы описания процесса перевода

Тема 5. Текст как единица перевода. Информативность текста.

Понятие об информационном запасе при переводе. Жанровая классификация текстов. Типология текстов. Типы и виды текстов. Предпереводческий анализ текстов (внутритекстовые и внетекстовые факторы). Зависимость процесса перевода от типа переводимого текста.

Тема 6. Метод трансформации исходного текста при переводе.

Типология переводческих соответствий. Единичные и множественные соответствия. Контекст (узкий, широкий) и внеязыковая ситуация. Понятие окказионального соответствия(контекстуальные замены). Безэквивалентные лексические и грамматические единицы (основные способы перевода безэквивалентных единиц). Понятие переводческих трансформаций – лексические, грамматические, стилистические. Понятие речевой компрессии.

Тема 7. Психолингвистическая классификация переводов

Особенности устного и письменного видов перевода. Виды и типы устного перевода. Последовательный и синхронный перевод как виды коммуникативной деятельности. Метод переводческой записи и его основные правила. Метод сегментации текста в письменном переводе.

Тема 8. Теория несоответствий и ее основные положения.

Языковые и культурно-исторические расхождения как основа «теории непереводности». Теория межкультурной коммуникации в контексте переводоведения. Современное определение переводчика как субъекта межкультурной коммуникации.

Тема 9. Отечественное и зарубежное переводоведение.

Вопросы переводоведения в трудах английских ученых. Переводоведение во Франции и Канаде. Переводоведение в США.

Развитие переводоведения в Германии, Скандинавии, Швейцарии, Израиле, Турции, Китае и Арабских странах.

Развитие переводоведения в России, Казахстане: теория и практика.

ПРИМЕРНЫЙ ПЕРЕЧЕНЬ ТЕМ И СЕМИНАРСКИХ ЗАНЯТИЙ

1. Переводоведение как самостоятельная наука.
2. Объект, цели и задачи науки о переводе,
3. Современная методология исследования в переводоведении.
4. Текст как единица перевода.
5. Эквивалентность в переводе.
6. Когнитивно-коммуникативный подход в переводоведении.

7. Прагмалингвистический и функционально-коммуникативный подход в обучении переводу.
8. Прагматический аспект перевода.
9. Моделирование в переводе.

ПРИМЕРНАЯ ТЕМАТИКА СРМ

1. Объект, цели и задачи диссертационного исследования магистранта (презентация).
2. Понятие об информационном запасе в переводе.
3. Современные принципы переводоведения.
4. Когнитивно-коммуникативные особенности перевода общественно-политических текстов.
5. Лингвокультурологический аспект перевода текстов определенной сферы (социальной, экономической, медицинской, художественной, юридической и т.д на выбор)
6. Прагматический аспект перевода.
7. Лингвостилистические особенности передачи когнитивной информации текста.
8. Компенсаторная компетенция переводчика при семантических потерях и отсутствии эквивалентов.
9. Современная лингвистическая семантика в свете когнитивной теории.

СПИСОК РЕКОМЕНДУЕМОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

(основная)

1. С.С.Кунанбаева. Перевод в свете когнитивного подхода и профессиональная подготовка переводчиков. Международный научный симпозиум «Актуальные проблемы перевода в контексте межкультурной коммуникации» 16-17 марта 2017.
2. С.С.Кунанбаева. Современная методология иноязычного образования: теория и практика. – Алматы, 2010 г.
3. В.С. Виноградов. Введение в переводоведение. – М., 2001.
4. Н.К. Гарбовский. Теория перевода. – М., 2004.
5. Р.З. Загидуллин. Переводоведение в Казахстане: состояние и перспективы // Актуальные проблемы теории и практики перевода в контексте современности. – Алматы, 2000.
6. В.Д. Калинина. Теория и практика перевода. – М., 2008
7. В.Н. Комиссаров. Современное переводоведение. – М., 2001.
8. В.В. Сдобников, О.В. Петрова. Теория перевода. – М., 2006.
9. Дж.К. Катфорд. Лингвистическая теория перевода: Об одном аспекте прикладной лингвистики/Пер. с англ. – М., 2004.
10. Маслова В.А., Когнитивная лингвистика. Мн.: Театра Системс, 2004.
11. G.E. Miram, V.V. Daineko et al. Basic Translation : A Course of lectures on translation theory and practice. – Kiev, 2002.

12. Langacker R. Cognitive Grammar: A Basic Introduction. – New York: Oxford University Press, 2008.
13. Croft. W, and Cruse, D.A. Cognitive Linguistics . Cambridge: Cambridge University Press. – 2004.
14. Fillmore Ch.J. Frame semantics // Linguistics in the morning calm: Selected papers from the SICOL-1981. – Seoul: Hanship, 1982. P. 111-137.
15. Zagidullin R. Y. Translation Studies in Kazakhstan : Cognitive – Communicative Approach//Translation: New ideas for a New Century . – Vancouver, 2002.

(дополнительная)

1. И.А. Алексеева. Введение в переводоведение. – М., 2004
2. Т.А. Казакова. Художественный перевод. Теория и практика . – Спб, 2006.
3. В.Н. Комиссаров. Общая теория перевода: проблемы переводоведения в освещении зарубежных ученых. – М., 1999
4. Л.К. Латышев. Перевод: проблемы теории, практики, и методики преподавания. – М., 1988.
5. З.Д. Львовская. Современные проблемы перевода – М., 2008.
6. Р.К. Миньяр-Белоручев. Теория и методы перевода. – М., 1996.
7. К.И. Чуковский. Высокое искусство. – М., 1988.

Автор:

к.ф.н., доцент Ермагамбетова А.С.